

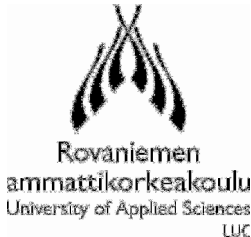
OPINNÄYTETYÖ
MIKA TUONONEN 2012

**VERKKO-OPINTOJEN KEHITTÄMINEN
VUOKATIN URHEILUOPISTON
AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA**

Rovaniemen
ammattikorkeakoulu
University of Applied Sciences
LUC

SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

ROVANIEMEN AMMATTIKORKEAKOULU

SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

Terveyden edistämisen koulutusohjelma

Opinnäytetyö

**VERKKO-OPINTOJEN KEHITTÄMINEN
VUOKATIN URHEILUOPISTON
AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA**

Mika Tuononen

2012

Toimeksiantaja Vuokatin Urheiluopisto

Ohjaaja Yliopettaja Heikki Hannola

Hyväksytty _____ 2012 _____

Työ on Theseus-verkkokirjastossa.

Tekijä	Mika Tuononen	Vuosi	2012
Toimeksiantaja Työn nimi	Vuokatin Urheiluopisto Verkko-opintojen kehittäminen Vuokatin Urheiluopiston ammatillisessa koulutuksessa		
Sivu- ja liitemäärä	55 + 2		

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää verkko-opintoja Vuokatin Urheiluopiston ammatillisessa koulutuksessa. Suunnittelin ja toteutin Terveyskasvatus-kurssin verkkokurssina liikunnanohjauksen perustutkinnon opiskelijoillemme. Toteutin lisäksi tutkimuksen, jolla selvitin opiskelijoilta toteutetun verkkokurssin toimivuutta sekä Optima-verkko-oppimisympäristön käyttökemuksia. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitkä asiat toimivat ja mitä pitää kehittää tulevaisuudessa, kun uusia verkkokursseja rakennetaan ja toteutetaan. Toteutin tutkimuksen sähköisenä Webropol-kyselynä.

Paneuduin opinnäytetyössäni verkko-opetuksen määrittelyyn sekä verkkopedagogiikkaan verkko-opetuksen erilaisten muotojen, verkko-oppimisympäristön sekä verkko-opintokurssien suunnittelun ja toteutuksen avulla. Lisäksi paneuduin urheiluopistojen järjestämään ammatilliseen koulutukseen, terveyden edistämiseen ja terveystieteiden määrittelyyn.

Tutkimustulokset osoittivat, että opiskelijat ovat ottaneet hyvin vastaan verkko-oppimisympäristön ja siellä toteutettavan opetuksen. Verkko-oppimisympäristön koettiin helpottavan tiedonkulkua opettajan ja opiskelijoiden välillä. Verkkokurssiin liittyvissä vastauksissa esille nousi palautteen antamisen tärkeys. Terveystieteiden-kurssille asetetut oppimistavoitteet ja opettajan käyttämät opetusmenetelmät tavoitteiden saavuttamiseksi kohtasivat tulosten mukaan hyvin.

Saatuja tuloksia pystyn hyödyntämään sekä verkko-oppimisympäristön kehittämisessä että uusien verkkokurssien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Avainsanat Verkko-opetus, verkko-oppimisympäristö, terveystieteiden kasvatustieteet, ammatillinen koulutus

Author	Mika Tuononen	Year	2012
Commissioned by	Vuokatti Sports Institute		
Subject of thesis	Developing Virtual Studies in Vocational Education at Vuokatti Sports Institute		
Number of pages	55 + 2		

The aim of this thesis was to develop virtual studies in vocational education at Vuokatti Sports Institute. A course of health education was carried out as a virtual course for students aiming at becoming Sports Assistants. In this thesis the functionality of virtual studies and the user experiences of the Optima virtual learning environment were studied. The goal of this study was to discover the functionalities and areas of development in web-based learning for the future when new virtual courses are planned and carried out. The study was conducted as a Webropol questionnaire.

This study introduced the definitions for web-based education and pedagogy with the help of designing and carrying out different forms, environments and courses for web-based learning. In addition to this the author of this thesis familiarized himself with vocational education organized by sports institutes as well as the promoting of health and defining health education.

The results showed that the students have adjusted well to virtual learning environments and the teaching carried out there. According to their experiences the communication between the teacher and the students improved. The answers brought up the importance of giving feedback. According to the results the learning goals set for the health education course and the teaching methods to achieve the goal were met well.

The results can be used both in developing the work environment and planning and carrying out new virtual courses.

Key words web-based education, virtual learning environment, health education, vocational education

SISÄLTÖ

KUVIOLUETTELO	1
1 JOHDANTO	2
2 URHEILUOPISTOJEN JÄRJESTÄMÄ AMMATILLINEN KOULUTUS	5
2.1 URHEILUOPISTOJEN TOIMINTA	5
2.2 VUOKATIN URHEILUOPISTO	6
2.3 URHEILUOPISTOILLA JÄRJESTETTÄVÄ AMMATILLINEN KOULUTUS	7
3 VERKKO-OPETUS JA VERKKO-OPETUKSEN PEDAGOGIIKKA	11
3.1 VERKKO-OPETUKSEN MÄÄRITTELY	11
3.2 VERKKO-OPETUKSEN ERILAISIA MUOTOJA	12
3.3 OPPIMISYMPÄRISTÖ JA VERKKO-OPPIMISYMPÄRISTÖ	14
3.4 VERKKO-OPPIMISTILA JA VERKKO-OPPIMISALUSTA	15
3.4.1 <i>Discendum Optima-verkko-oppimisalusta</i>	16
4 TERVEYSKASVATUS	18
4.1 TERVEYSKASVATUKSEN MÄÄRITTELYÄ	18
4.2 TERVEYDEN EDISTÄMINEN	18
5 TERVEYSKASVATUS-VERKKOKURSSI	20
5.1 YLEISTÄ VERKKOKURSSIN SUUNNITTELUSTA	20
5.1.1 <i>Terveyskasvatus-verkkokurssin suunnittelu</i>	20
5.2 YLEISTÄ VERKKOKURSSIN TOTEUTTAMISESTA	21
5.2.1 <i>Terveyskasvatus-verkkokurssin toteuttaminen</i>	22
5.3 YLEISTÄ VERKKOKURSSIN ARVIOINNISTA JA PALAUTTEEN ANTAMISESTA OPISKELIJALLE	23
5.3.1 <i>Terveyskasvatus-verkkokurssin arviointi</i>	24
5.4 KYSELY	24
5.4.1 <i>Kyselyssä käytetyt mittarit</i>	24
5.4.2 <i>Kyselyn tarkoitus</i>	25
5.4.3 <i>Kyselyn ongelmat</i>	25
6 KEHITTÄMISHANKKEESEEN LIITTYVÄN KYSELYN TULOKSET	26
6.1 KYSELYN TOTEUTTAMINEN	26
6.2 TAUSTATIEDOT	26
6.3 TULOKSET ONGELMAAN 1: MISSÄ JA KUINKA USEIN OPISKELIJAT KÄYTTÄVÄT OPTIMA VERKKO-OPPIMISYMPÄRISTÖÄ.	27

6.4 TULOKSET ONGELMAAN 2: MILLAISIA KOKEMUKSIA OPISKELIJOILLA OLI VERKKOYMPÄRISTÖSSÄ TOIMIMISESTA.....	29
6.5 TULOKSET ONGELMAAN 3: OLIVATKO KURSSILLE ASETETUT OPPIMISTAVOITTEET REALISTISIA JA YHTEISESTI SOVITTUJA.....	34
6.6 TULOKSET ONGELMAAN 4: OLIVATKO OPETTAJAN OPETUSMENETELMÄT TOIMIVIA.....	37
6.7 TULOKSET ONGELMAAN 5: OLIKO OPPIMATERIAALIN SISÄLTÖ, MÄÄRÄ JA KÄYTETTÄVYYS HYVÄ TÄLLE KURSSILLE.....	42
6.8 TULOKSET ONGELMAAN 6: OLIKO OPPIMISEN ARVIOINTI TOIMIVAA.....	45
7 POHDINTA.....	50
7.1 YLEISTÄ.....	50
7.2 POHDINTAA KYSELYN TULOISTA.....	51
7.2.1 Pohdintaa verkko-oppimisympäristön käytöstä.....	51
7.2.2 Pohdintaa verkko-oppimisympäristön yleisistä kokemuksista.....	51
7.2.3 Pohdintaa oppimistavoitteista.....	52
7.2.4 Pohdintaa oppimisprosessista ja opetusmenetelmistä.....	53
7.2.5 Pohdintaa oppimateriaalista.....	54
7.2.6 Pohdintaa oppimisen arvioinnista.....	54
7.3 KEHITTÄMISIDEOITA.....	55
LÄHTEET	56
LIITTEET	60

KUVIOLUETTELO

- Kuvio 1. Urheiluopistojen ja liikuntaopistojen maantieteellinen sijainti
- Kuvio 2. Perus- ja toisen asteen koulutuksen hallinto
- Kuvio 3. Liikunta-alan tutkintoon johtavat koulutukset ja tutkinnot
- Kuvio 4. Vastaajien ikäjakauma
- Kuvio 5. Vastaajien pohjakoulutus
- Kuvio 6. Optima-verkko-oppimisympäristön käyttöpaikat
- Kuvio 7. Optima-verkko-oppimisympäristön käyttökerrat
- Kuvio 8. Internet-selaimen käyttö työskennellessä Optima-ympäristössä
- Kuvio 9. Opettajalta saadun ohjauksen riittävyys
- Kuvio 10. Verkko-oppimisympäristön kannustavuus aktiiviseen työskentelyyn
- Kuvio 11. Tiedonkulku opettajan ja opiskelijan välillä verkkokurssin aikana
- Kuvio 12. Verkko-oppimisympäristön käytön vaikutus yleiseen kiinnostukseen opiskelua kohtaan
- Kuvio 13. Verkko-oppimisympäristön käytön merkitys muun oppimisen tukijana
- Kuvio 14. Verkkokeskusteluun osallistumisen vaikeus
- Kuvio 15. Kurssille asetettujen osaamistavoitteiden realismisuus
- Kuvio 16. Kurssille asetettujen tavoitteiden tietoisuus
- Kuvio 17. Omien tavoitteiden peilaaminen kurssin tavoitteisiin
- Kuvio 18. Oppimistavoitteiden sopiminen yhdessä kurssin alussa
- Kuvio 19. Opetusmenetelmien sopivuus kurssille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi
- Kuvio 20. Kurssin toteutuksesta välittyi opettajan asiantuntemus
- Kuvio 21. Verkkoympäristössä tapahtuvan opiskelun vaikutus ryhmätöytäitojen kehittymiseen
- Kuvio 22. Opiskelijan kokema vastuu omasta oppimisesta
- Kuvio 23. Tieto- ja viestintätekniikkataitojen edistyminen
- Kuvio 24. Verkkokurssin oppimateriaalin hyödyllisyys oppimisen kannalta
- Kuvio 25. Oppimateriaalin lukemisen vaikeus tietokoneen ruudulta
- Kuvio 26. Oppimateriaalin määrä verkkokurssilla
- Kuvio 27. Oppimateriaalin esittämisen selkeys
- Kuvio 28. Oppimateriaalin monipuolisuus
- Kuvio 29. Itsearvioinnin merkitys oman osaamisen arviointiin
- Kuvio 30. Kurssin aikana saadun palautteen toistuminen
- Kuvio 31. Verkkokeskustelujen merkitys oppimiseen
- Kuvio 32. Opettajalta tai verkkotutorilta saadun palautteen kannustavuus ja tuki oppimiseen liittyen
- Kuvio 33. Vertaisarvioijilta saadun palautteen kannustavuus ja tuki

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on verkko-opintojen kehittäminen Vuokatin Urheiluopiston ammatillisessa koulutuksessa. Päädyin tähän aiheeseen, koska verkko-oppimisympäristössä tapahtuva opetus tuo mielestäni uusia ja innostavia elementtejä mukaan opiskelukokonaisuuteen ja toisaalta kun meillä ei ole ollut käytössä verkko-opiskelua. Tiedon jakaminen verkko-oppimisympäristön välityksellä, verkkokeskustelut ja opiskelijoiden mahdollisuus toisiltaan oppimiseen avaavat uuden ulottuvuuden opiskeluun. Harjoitusten tekeminen ja ajatusten jakaminen verkossa antavat mielestäni sekä opettajalle että opiskelijalle uuden tavan opetettavan asian yhteiseen käsittelyyn, tiedon arviointiin ja oppimiseen. Aloitimme toisen asteen ammatillisen liikunnanohjauksen perustutkinto (LPT) -koulutuksen syksyllä 2009. Tällä hetkellä meillä on koulutuksessa 50 opiskelijaa, mikä on myös järjestämislupamme mukainen maksimimäärä. Koen, että verkko-opiskelujen kehittämisellä pystymme tarjoamaan uusia ja mielekkäitä mahdollisuuksia opintojen suorittamiseen. Toisaalta verkko-opiskelu soveltuu hyvin liikunnanohjauksen perustutkinnon opiskeluun, koska se tarjoaa mahdollisuuden itsenäiseen opiskeluun ja antaa väljyyttä opiskelijalle suorittaa tiettyjä kursseja omalla aikataululla. Verkkokurssien aloittamisen myötä pystymme lisäksi resursoimaan riittävästi aikaa ja opettajia pelkästään kontaktiopetusta vaativiin kursseihin kuten eri lajitaitojen opettamiseen.

Paneudun opinnäytetyössäni verkko-opetuksen määrittelyyn sekä verkkopedagogiikkaan verkko-opetuksen erilaisten muotojen, verkko-oppimisympäristön sekä verkko-opintokurssien suunnittelun ja toteutuksen avulla. Tutustuin erilaisiin verkko-oppimisympäristöihin talven 2011 aikana. Omaa käyttökokemusta minulla on Optima-oppimisympäristön käytöstä parin vuoden ajalta opiskellessani Jyväskylän ammattikorkeakoulussa ja Rovaniemen ammattikorkeakoulussa. Muista oppimisympäristövaihtoehdoista tutustuin Moodleen, joka on käytössä Kainuun ammattiopisto-liikelaitoksessa. Vuokatin Urheiluopistolla on heidän kanssa tiivistä yhteistyötä mm. opettajavaihtoina sekä opiskelutilojen yhteiskäytössä. Valitsimme verkkoympäristöksemme Discendumin Optima-oppimisympäristön huhtikuussa 2011. Optiman valintaan vaikuttivat sen tekninen toimivuus, helppo käytettävyys sekä omat

positiiviset käyttökokemukseni. Ympäristö avattiin toukokuussa 2011 ja työtiloja eri ammatillisille koulutuksille olemme perustaneet kesäkuusta 2011 lähtien. Liikunnanohjauksen perustutkinnolla opiskeleville opiskelijoille Optima-oppimisympäristö otettiin käyttöön elokuussa 2011. Samana syksynä myös ammatillisissa lisäkoulutuksissa liikunnan ammattitutkinnolla ja hierojan ammattitutkinnolla otettiin Optima käyttöön.

Suunnittelen ja toteutan opinnäytetyössäni Terveyskasvatus-kurssin verkkokurssina. Terveyskasvatus käsitteellä tarkoitetaan laaja-alaisesti sellaisia toimia, joilla pyritään lisäämään ihmisten mahdollisuuksia tehdä terveellisiä valintoja ja parantaa itsensä ja ympäristönsä terveyttä (Terho 2002, 405.). Toteutan lisäksi kyselyn, jolla selvitän opiskelijoilta verkkokurssin toimivuutta sekä Optima-verkko-oppimisympäristön käyttökokemuksia kuuden kuukauden käytön perusteella. Kyselyn tulosten perusteella pystymme kehittämään sekä oppimisympäristöä että uusia tulevia verkkokurssejamme. Tulevaisuudessa tavoitteenamme on tarjota yhä useampia ammatillisten opintojen kursseja, ammattitaitoa täydentävien oppiaineiden kursseja sekä vapaasti valittavien kokonaisuuteen kuuluvia kursseja opiskeltaviksi verkko-opintoina. Opiskelijoiden oppimisen edistäminen oppimista tukemalla on verkko-opetuksessa olennaista. Oppimisen ohjaus korostuu verkko-opetuksessa, koska opiskelijat ja opettaja eivät välttämättä tapaa toisiaan oppimisprosessin eri vaiheissa lainkaan. Opiskelijoilta vaaditaan enemmän itsenäistä työskentelyä. Vuorovaikutus on verkkokurssilla erilaista verrattuna lähiopetukseen, ja tämä tuo haasteita oppimista ohjaavalle opettajalle. (Nevgi – Tirri 2003, 108-109)

Vuokatin Urheiluopisto toimii opinnäytetyöni tilaajana. Urheiluopisto on valtakunnallinen liikunnan koulutuskeskus, jota vuonna 1950 perustettu Vuokatin Säätiö ylläpitää ja kehittää. Säätiön perustarkoitus on liikunnan ja erityisesti hiihtourheilun kehittäminen. Urheiluopiston päätoimialoina ovat vapaan sivistystyön kurssitoiminta sekä ammatillinen perus- ja lisäkoulutus. (Vuokatin Urheiluopisto 1960) Työskentelen itse Urheiluopistolla koulutuspäällikkönä ja vastaan meillä järjestettävästä ammatillisesta koulutuksesta sekä hiihdon koulutuksista.

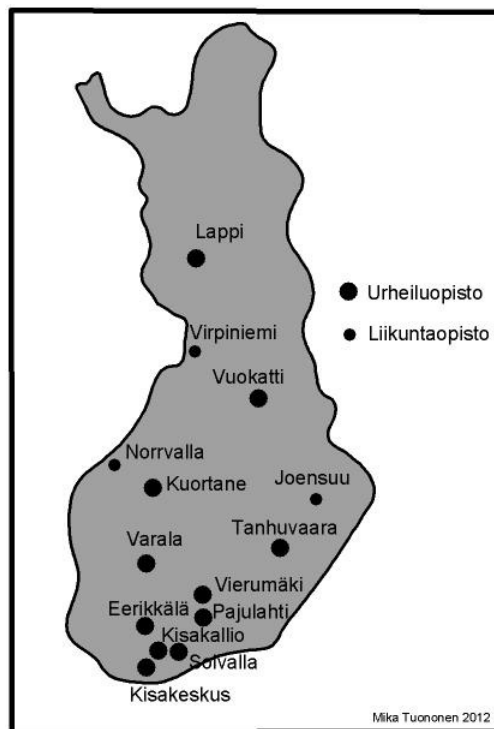
Olen tutustunut aikaisempiin aiheesta tehtyihin tutkimuksiin, opinnäytetöihin ja muihin aineistoihin ja valinnut avainkäsitteitä niihin perustuen. Tutustuin opinnäytetyöni alkumetreillä Leena Mäkelän vuonna 2010 tekemään tutkimukseen Verkkokurssi opetuksen ja oppimisen kompleksisena toimintatilana. Sain tästä tutkimuksesta monia ajatuksia ja kehitysideoita omaan opinnäytetyöhöni. Verkko-opetuksesta löytyy tieteellisiä tutkimuksia ja aineistoja paljon ja pitkältä ajalta.

Toiminnallinen opinnäytetyö kuuluu kvalitatiivisen tutkimuksen alalajeihin (Hirsjärvi ym. 2007, 158). Sen tarkoituksena on tuottaa konkreettinen tuote esimerkiksi ohjeistus, opetusmateriaali, tietopaketti, portfolio tai jokin muu (Vilkkä – Airaksinen 2003, 51). Toiminnallinen opinnäytetyö sisältää toiminnallisen osuuden sekä raportointi- ja arviointiosuuden. Toteutustapana voi olla esimerkiksi opetusoppaan suunnittelu tai kehittäminen tai jonkin projektin kuten verkkokurssin suunnittelu ja toteutus. Toteutusmenetelmänä voi olla myös tutkimus- tai kehittämistyö. (Vilkkä – Airaksinen 2003, 9, 48–49.) Tarkoituksena toiminnallisella opinnäytetyöllä on löytää kehitettävän tuotteen taustalla olevat asiat ja ongelmat. Opinnäytetyön avulla pyritään kehittämään kyseistä ongelmaa parempaan suuntaan. (Kajaanin ammattikorkeakoulu) Toiminnallisen opinnäytetyön pitäisi aina sisältää ja sen pitää perustua tehtyyn kirjallisuuskatsaukseen (Vilkkä – Airaksinen 2003, 9, 48–49). Tavoitteena on, että tuote tulee valitun kohderyhmän käyttöön. Asiasisällön tulee olla kohderyhmälle sopiva ja tuotteen tulee olla houkutteleva, informatiivinen, selkeä ja johdonmukainen. (Vilkkä – Airaksinen 2003, 53.)

2 URHEILUOPISTOJEN JÄRJESTÄMÄ AMMATILLINEN KOULUTUS

2.1 Urheiluopistojen toiminta

Suomessa on 11 valtakunnallista urheiluopistoa ja kolme alueellista liikuntaopistoa, jotka toimivat liikunnan koulutuskeskuksina (kuvio 1). Ne järjestävät liikunta-alan ammatillista perus- ja lisäkoulutusta sekä lisäksi monipuolista vapaan sivistystyön koulutusta mm lapsille, nuorille, työikäisille, ikääntyneille ja erityisryhmille. Urheilu ja siihen liittyvä valmennus ovat opistojen ydintointia. (Opetusministeriö 2010.) Urheiluopistojen tulevaisuus työryhmän muistiossa (2007) mainitaan muiksi painopistealueiksi innovatiiviset koulutuspalvelut ja terveystyön edistäminen. Liikunnan koulutuskeskusten kurssitarjonnassa painottuvat liikuntajärjestöjä ja urheiluseuroja palveleva koulutus kuten eri-ikäisten urheilijoiden valmennus sekä urheiluseurojen vapaaehtoistoimijoiden koulutus. Lisäksi kurssitarjonnassa on koko väestölle tarkoitettua liikunnan ja terveellisen elämäntavan kursseja, kuten liikuntalajien opetus harrastajille tai yleisemmät terveys- ja kuntoliikuntakurssit eri väestöryhmille. (Opetusministeriö 2010.)

Kuvio 1. Urheiluopistojen ja liikuntaopistojen maantieteellinen sijainti (mukaillen Urheiluopistojen Yhdistys ry).

Vapaan sivistystyön koulutusten ja kurssien järjestäminen on yksi urheiluoipistojen tehtävistä. Opetusministeriö tukee uusien kurssikokonaisuuksien suunnittelua kehittämisavustuksilla sekä tukee asettamiensa painopistealueiden mukaista toimintaa. Painopistealueina vapaan sivistystyön kursseilla ja niiden sisällöissä ovat lapset, nuoret, syrjäytymisvaarassa olevat ja ennestään liikkumattomat. (Opetusministeriö 2009.) Lasten ja nuorten liikuntaan voidaan ainakin periaatteessa vaikuttaa kattavimmin yleissivistävän koulutuksen ja ammatillisen peruskoulutuksen kautta. Yhdessä nämä kaksi tavoitavat ikävuosina 6–19 lähes koko ikäluokan. Esiopetus ja perusopetus tavoitavat koko ikäluokan vuosikymmenen ajan ihmisen ikävuosina kuudesta kuuenteentoista. Toisen asteen koulutukseen eli ammatilliseen koulutukseen ja lukioon, jatkaa noin 95 prosenttia peruskoulun päättävästä ikäluokasta, joten lähes koko ikäluokka tavoitetaan myös ikävuosina 16–19. (Opetusministeriö 2010.) Kuntoliikkuville ja urheilijoille järjestettyjen kurssien painopisteiksi suositellaan seura- ja kansalaistoimintaa tukevaa, asiantuntemusta lisäävää sekä turvallisuutta tai eettisiä toimintatapoja edistävää toimintaa. (Opetusministeriö 2009.)

2.2 Vuokatin Urheiluopisto

Vuokatin Urheiluopistolla on merkittävä rooli Sotkamon matkailuhistoriassa. Urheiluopisto aloitti toimintansa Suomen Ladun toimesta Vuokatin Maja -nimellä vuonna 1945. (Vuokatin Urheiluopisto 2012.) Suomen Latu aloitti silloin aktiivisen hiihtokurssitoiminnan Vuokatissa (Käsmä, 1984, 13-14). Vuokatin Maja -nimi jäi historiaan vuonna 1950 kun Suomen Latu ja Suomen Hiihtoliitto perustivat Vuokatin Säätiön. (Vuokatin Urheiluopisto 2012.)

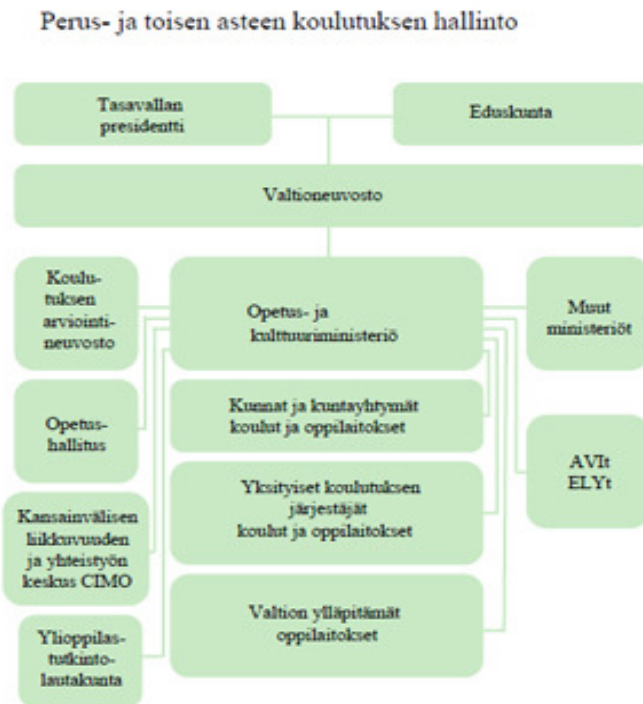
Vuokatin Urheiluopisto on yksi maamme yhdestätoista lakisääteisestä liikunnan valtakunnallisesta koulutuskeskuksesta. Urheiluopiston taustalla on Vuokatin Säätiö, joka omistaa Urheiluopiston maapohjan ja rakennukset ja jonka ainut tarkoitus on ylläpitää sitä. Säätiössä päätösvaltaa käyttää Suomen Hiihtoliitto 3 paikalla, Kainuun säätiö 2 paikalla ja Kainuun Maakunta -kuntayhtymä 1 paikalla. Säätiön tarkoitus on liikunnan ja erityisesti hiihtourheilun kehittäminen. Opiston päätoimialoina ovat vapaan sivistystyön kurssi-toiminta sekä ammatillinen perus- ja lisäkoulutus. (Welsby 2009.)

2.3 Urheiluopistoilla järjestettävä ammatillinen koulutus

Ammatilliseen koulutukseen liittyvää lainsäädäntöä ja valtioneuvoston päätöksiä valmistelee Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM), joka myös ohjaa ja valvoo toimialaa. Ammatillisen koulutuksen valtakunnallisista tavoitteista, eri tutkintojen rakenteesta sekä yhteisistä opinnoista päättää valtioneuvosto. Tutkintojen laajuudesta päättää Opetus- ja kulttuuriministeriö. Koulutuksen järjestämistä varten OKM antaa oppilaitoksille ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan ja siihen sisältyvän koulutustehtävän. Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvissa määrätään mm. minkälaista koulutusta ja missä laajuudessa koulutuksen järjestäjä voi järjestää Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksen puitteissa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011.)

Ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmien ja tutkintojen valtakunnallisista perusteista, joissa määrätään opintojen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä vastaa Opetushallitus. Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa koulutusaloittain asiantuntijoiksi koulutustoimikuntia, joiden tehtävänä on tutkinnon perusteiden käsittelyä sekä ammatillisen koulutuksen suunnittelua ja kehittämistä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011.)

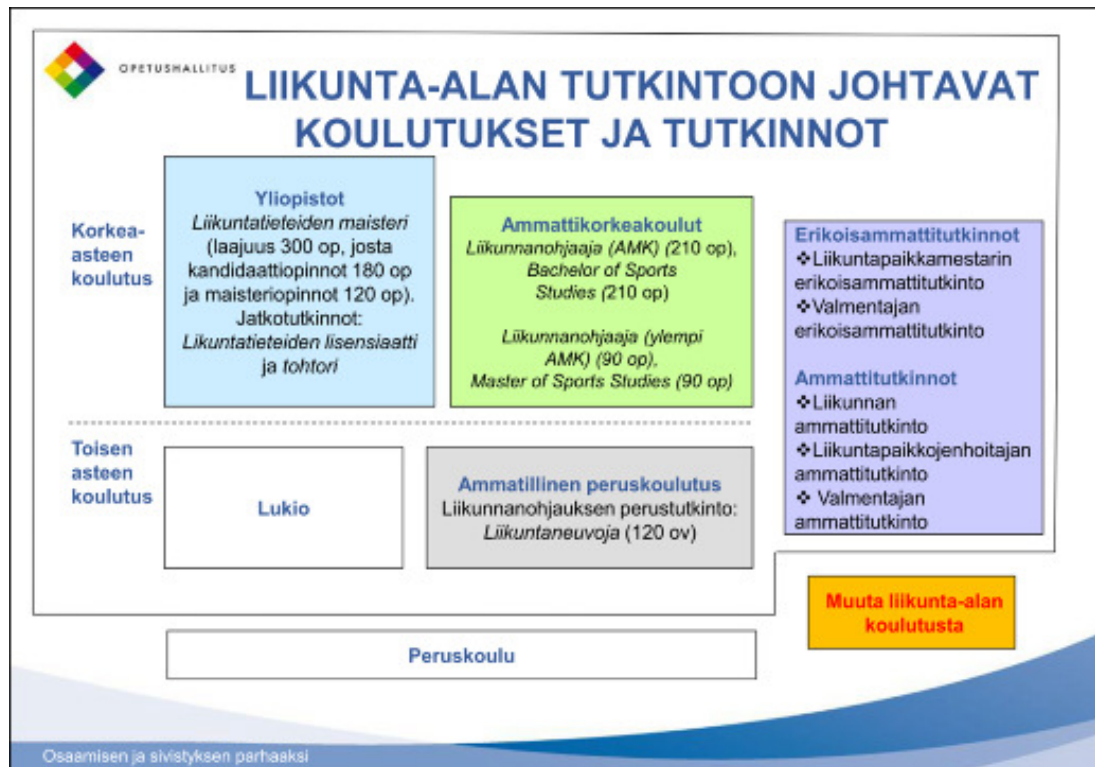
Ammatillisen koulutuksen järjestäjät kuten kunnat, kuntayhtymät, rekisteröidyt yhteisöt tai säätiöt vastaavat järjestämislupansa puitteissa ammatillisen koulutuksen organisoinnista omalla alueellaan. Lisäksi ne vastaavat koulutuksen suuntaamisesta alueensa tarpeiden mukaisesti elinkeinoelämä huomioiden, sekä opetussuunnitelmien sisällöistä opetussuunnitelmien perusteiden mukaisesti. Koulutuksen järjestäjien toimintaa ohjataan mm. lainsäädännössä ja opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden kautta sekä järjestämisluvan sisältöä valvoen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011.)

Kuvio 2. Perus- ja toisen asteen koulutuksen hallinto (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2011.)

Urheiluopistot järjestävät ammatillista perus- ja lisäkoulutusta vapaan sivistystyön oppilaitoksena. Toimintaa säätelee laki vapaasta sivistystyöstä (21.8.1998/632.), laki ammatillisesta koulutuksesta (21.8.1998/630.) ja laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (21.8.1998/631.). Opetus- ja kulttuuriministeriö (kuvio 2) myöntää rahoitusta urheiluopistojen toimintaan ammatillisen koulutuksen lain (21.8.1998/635) mukaisesti.

Ammatillinen perustutkinto kuten liikunnanohjauksen perustutkinto, voidaan suorittaa ammatillisena perustutkintona tai näyttötutkintona. Koulutuksen järjestäjä hyväksyy ammatillista peruskoulutusta varten oppilaitoksen oman opetussuunnitelman ammatillisen perustutkinnon perusteiden pohjalta. Näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta järjestäessään koulutuksen järjestäjä päättää tutkinnon perusteiden mukaisesti koulutuksen sisällöstä. (Opetushallitus 2011.) Vuokatin Urheiluopistolla tutkinnon voi tällä hetkellä suorittaa vain ammatillisena perustutkintona joko peruskoulu- tai ylioppilaspohjaisena.

Kuvio 3. Liikunta-alan tutkintoon johtavat koulutukset ja tutkinnot (Opetushallitus 2011.)

Liikunta-alan ammatillinen peruskoulutus on toisen asteen koulutusta (kuvio 3). Liikunnanohjauksen perustutkinto, jonka laajuus on 120 opintoviikkoa ja tutkintonimikkeenä liikuntaneuvoja, antaa valmiudet suunnitella ja ohjata liikuntaa eri-ikäisille ja erilaisin tavoittein liikkuville ryhmille. Urheiluopistojen internaattimuotoisella koulutuksella tuetaan opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, luodaan vuorovaikutusta sekä luodaan mahdollisuus myös ihmisten arki- ja mallioppimiselle sosiaalisessa sekä liikunnallisessa ympäristössä. (Opetusministeriö 2010.)

Liikunta-alan eri ammattitutkinnot täydentävät ammatillista peruskoulutuskenttää. Ammattitutkinnot edellyttävät syvällisempää ammatinhallintaa kuin perustutkinnot, alan peruskoulutuksen jälkeisiä täydentäviä ja syventäviä opintoja sekä vähintään kolmen vuoden työkokemusta. Ammattitaito osoitetaan näytöin. Liikunta-alan ammattitutkintoja ovat liikunnan ammattitutkinto, liikuntapaikkojenhoitajan ammattitutkinto ja valmentajan ammattitutkinto. Lii-

kunnan ammattitutkinnon osaamisaloina ovat aikuisliikunta, lasten liikunta, liikunta- ja ohjelmapalvelut ja seuratoiminta. Ammattitutkinnon suorittaminen antaa yleisen kelpoisuuden jatkaa opintoja ammattikorkeakouluissa. (Opetusministeriö 2010.)

Liikunta-alan erikoisammattitutkinnot edellyttävät peruskoulutuksen jälkeen täydentäviä ja syventäviä opintoja sekä vähintään viiden vuoden työkokemusta. Erikoisammattitutkintoja ovat liikuntapaikkamestarin erikoisammattitutkinto ja valmentajan erikoisammattitutkinto. Erikoisammattitutkinnot antavat valmiuksia mm. liikunta-alan johto-, suunnittelu- ja koulutustehtäviin. (Opetusministeriö 2010.)

3 VERKKO-OPETUS JA VERKKO-OPETUKSEN PEDAGOGIIKKA

3.1 Verkko-opetuksen määrittely

Verkko-opetuksesta puhuttaessa voidaan puhua tietoverkkojen hyödyntämisestä esimerkiksi opiskeltavan aiheen tiedonhaussa, oppimistehtäviin - ja materiaaleihin liittyvien aineistojen julkaisussa tai ryhmätöiden tekemisessä verkkoympäristössä (Kalliala 2002, 9). Verkko-opetukselle on tällä hetkellä ominaista internetin laaja-alainen käyttö niin opetuksen kuin opiskelunkin tukena. Verkko tarjoaa hyvän mahdollisuuden yhteistyöhön eri toimijoiden välillä ja yhteisöllisyyden lisääntymiseen. (Tella – Vahtivuori – Vuorento – Wager – Oksanen 2001, 34.) Olen itse käyttänyt säännöllisesti verkko-oppimisympäristöjä ja verkko-opiskelua omissa opiskeluissani viimeisen kahden vuoden ajan. Olen huomannut miten suuren lisämahdollisuuden verkko-opetus antaa opetuskokonaisuuksiin. Tämän mahdollisuuden hyödyntäminen myös omassa oppilaitoksessamme ja etenkin ammatillisessa koulutuksessa on nyt tullut ajankohtaiseksi.

Verkko-opetuksessa merkittävä osa opetuskokonaisuudesta ja siihen liittyvästä opiskelusta toteutetaan tietoverkkoja hyödyntämällä. Verkko-opetuksessa opiskelija on vuorovaikutuksessa opettajan, muiden opiskelijoiden tai aiheeseen kuuluvan oppimateriaalin kanssa verkon välityksellä. (Nevgi – Heikkilä 2005, 24.) Verkko-opetuksessa saadaan paras tulos kun lähiopetus tai kontaktiopetus ja verkkomuotoinen opetus yhdistetään. Osa verkko-opetuksesta on jo siirtynyt langattomiin viestimiin. Tämä tarkoittaa sitä, että verkko-opetuksessa pitää olla valmiina uusiin integraatioihin. On hyvä kuitenkin muistaa, että verkko-opetuksen tulisi perustua kokemuksellisuuteen. On tärkeää, että ihminen teknisten välineiden käyttäjänä on verkko-opetuksen ja oppimisympäristön ytimessä. (Tella – Vahtivuori – Vuorento – Wager – Oksanen 2001, 21.) Verkko-opetus helpottaa kurssijärjestelyjä, sillä sitä varten ei tarvitse välttämättä erikseen varata luokkatiloja ja opiskelijat säästävät matkustusajassa ja -kustannuksissa (Kalliala 2002, 31; Manninen – Burman – Koivunen – Kuittinen – Luukannel – Passi – Särkkä 2007, 81). Verkko-opetuksen mukaan ottaminen Vuokatin Urheilupuiston ammatillisiin koulutuksiin avaa mahdollisuuden opiskelijan laajentamiseen sekä monipuolistamiseen. Alkuvaiheessa toimimme opetusmuodolla, jonka Nevgi ja Heikki-

lä kuvaavat parhaaksi eli yhdistämme kontaktiopetuksen ja verkko-opetuksen.

3.2 Verkko-opetuksen erilaisia muotoja

Tuon esille erilaisia verkko-opetuksen muotoja, koska tämä liittyy oleellisesti kehittämistehtävääni eli verkkokurssin suunnitteluun ja toteuttamiseen. Nevgi ja Heikkilä käsittelevät verkko-opetuksen erilaisia muotoja neljästä eri perspektiivistä. Verkko-opetus **itseopiskeluna** on esimerkiksi itsenäisesti etäopiskeluna opiskeltava verkkokurssi. Tällöin verkko-oppimisympäristökin on suunniteltu itseopiskelua varten. Tällaisessa verkko-opiskelussa pääpaino on omatoimisessa opiskelussa, opettajan tehtävänä on palautteen antaminen ja opiskelijan ohjaaminen. Verkkokurssi vaatii huolellisen suunnittelun ja oppimateriaalin valinnassa pitää olla erityisen tarkkana, että se sopii itsenäiseen opiskeluun. Opintojen etenemisen seuraamiseen kuten myös itsearviointitaitojen kehittämiseen tulee luoda välineet. (Nevgi – Heikkilä 2005, 21-26.) Kalliala kuvaa verkossa tapahtuvan itseopiskelun muotona, jossa opettajan rooli korostuu ennen oppimisprosessia. Opettajan tehtävänä on laatia oppimateriaali, joka ohjaa opiskelijaa ja antaa opiskelun edetessä palautetta opiskelijalle sekä testaa hänen osaamistaan. (Kalliala 2002, 27.)

Toisessa muodossa verkko-opetusta käytetään **lähiopetuksen tukena**. Tällöin lähiopetuksessa tarvittavat oppimateriaalit ja tehtävät sekä opetusta koskevat muut asiat julkaistaan verkossa. Tällöin verkko-oppimisympäristö toimii tietynlaisena materiaalipankkina, mutta antaa samalla mahdollisuuden hyödyntää ympäristöä erilaisten tiedonlähteiden jakajana. Opettajan tehtävä onkin ohjata opiskelija tiedonlähteille. Tässä muodossa opiskelijalla on suuri vastuu omasta oppimisesta ja hänen tulee itse paneutua tiedon arviointiin, tutkimiseen ja prosessointiin. Opiskelijan käytettävissä oleva materiaali voi olla yksinkertaisista tekstidokumenteista aina multimediaa hyödyntäviin digitaalisiin materiaaleihin. (Nevgi – Heikkilä 2005, 21-26.) Kallialan mukaan verkon tukemalla lähiopetuksella tarkoitetaan sitä, että perinteiset opetusmateriaalit ja opetusmuodot toimivat verkon rinnalla. Verkkoa voidaan tällöin käyttää tietolähteenä joko opettajan tai opiskelijoiden toimesta. Opettajan anta-

mat tehtävät oheismateriaaleineen kuten myös opiskelijoiden tuottamat esitykset ja muut tuotokset voidaan julkaista verkossa. (Kalliala 2002, 20-22.)

Verkko-opetus **monimuoto-opetuksena** on kolmas perspektiivi, jolla Nevgi ja Heikkilä verkko-opetusta käsittelevät. Siinä etäopiskelujaksot ja osa opiskeltavaa kurssia voivat sisältää sekä itsenäisesti suoritettavia tehtäviä että ryhmän yhteisiä oppimis- ja projektitehtäviä sekä ryhmätapaamisia. Verkko-oppimisympäristö sisältää yleensä oppimateriaalien lisäksi etäopiskeluvaiheeseen tai ryhmätöihin tarkoitettua itsenäisen opiskelun alueita, ryhmien yhteiset työalueet ja keskustelufoorumeita. Näiden lisäksi toteutuksessa voidaan käyttää mm. videoluentoja tai keskusteluryhmiä. Vuorovaikutusta aikaan saavien elementtien rakentaminen oppimisympäristöön on tämän opetusmuodon suuri haaste silloin kun verkko toimii yhteisöllisen tiedonrakentamisen alueena. (Nevgi – Heikkilä 2005, 21-26.) Kallialan mukaan puhutaan verkossa pidettävästä monimuoto-opetuksesta, kun se sisältää sekä lähiettä etäopetusta ja itsenäistä opiskelua. Opettajan roolina on opettaa, ohjata, tukea, opastaa ja selvittää mahdollisia ongelmatilanteita. (Kalliala 2002, 23-24.)

Neljännessä verkko-opetuksen muodossa Nevgi ja Heikkilä käsittelevät verkko-opetusta **etäopiskeluna**. Tällöin verkko-oppimisympäristö on verkkosivusto, jossa opiskelijat ja opettajat kohtaavat toisiaan tietoverkkojen välityksellä. Verkko-oppimisympäristön ja oppimateriaalien suunnitteluun kannattaa paneutua huolellisesti. On tärkeää ohjeistaa opiskelijat niin kurssin suorittamiseen kuin tilanteisiin, joissa opiskelija tarvitsee neuvoja. (Nevgi – Heikkilä 2005, 21-26.)

Vuorovaikutuksellisella ohjauksella on merkittävä rooli verkko-oppimisen onnistumisen kannalta. Verkko-opettajan on resursoitava itselleen aikaa opiskelijoiden kohtaamiseen, läsnäoloon ja vuorovaikutukseen verkossa opiskelijoiden kanssa. (Ihanainen – Kalli – Kiviniemi 2009, 133.) Verkko-opiskelussa ja verkko-oppimisessa on jokaisella itsellään merkittävin vaikutus oppimisen tasoon. Opiskeleminen verkossa vaatii aktiivisuutta, paneutumista opiskeluun ja toimimista opiskelujen etenemiseksi. Verrattuna lähiopetukseen on verkko-

opetuksessa ja siinä oppimisessa painopiste oppijassa itsessään. Oppiminen verkossa vaatii vuorovaikutteista otetta opettajan, opiskelijoiden ja oppimateriaalin välillä. (Montonen 2008, 85-86.)

3.3 Oppimisympäristö ja verkko-oppimisympäristö

Käsite oppimisympäristö (learning environment) yleistyi 1980- ja 90-lukujen taitteessa, kun opiskelijan omaa aktiivista roolia oppimisessa alettiin korostaa. Opettajajohtoisesta opetuksesta siirryttiin kohti monimuotoisia opetusmenetelmiä. Niillä haluttiin luoda paremmin yhtymäkohtia työelämään. Samalla tieto- ja viestintätekniiikan käyttö opetuksessa lisääntyi. (Manninen – Burman – Koivunen – Kuittinen – Luukannel – Passi – Särkkä 2007, 15.; Nevgi – Tirri 2003, 15–16.)

Fyysistä paikkaa, jossa opiskellaan, kutsutaan perinteisesti oppimisympäristöksi (Kalliala 2002, 108). Käsitteen oppimisympäristö, joka liittyy oppimisen tuloksiin ja kognitiivisiin muutoksiin rinnalla käytetään toisinaan käsitteitä opiskeluympäristö ja opetusympäristö. Käsitteellä opiskeluympäristö korostetaan opiskelijan tavoitteellista ja tietoista toimintaa uusien asioiden hankkimiseksi ja soveltamiseksi. Opetusympäristö käsitettä käytettäessä painopiste on opettajan roolissa ja näkökulmassa. (Manninen – Burman – Koivunen – Kuittinen – Luukannel – Passi – Särkkä 2007, 11.) Oppimisympäristö on näistä kolmesta käsitteestä yleisin. Se on käsitteenä myös moni merkityksellisin, se voidaan käsittää niin opetus- kuin opiskeluympäristön yläkäsitteeksi. (Nevgi – Tirri 2003,16.)

Verkko-oppimisympäristö tarkoittaa verkkopohjaista oppimisympäristöä, joka on joko Internet- tai intranet -verkkoon luotu verkkosivusto. Yksittäiseen tietojen ja viestintätekniiikan sovellukseen verrattuna verkko-oppimisympäristö muodostaa oppimateriaalien, vuorovaikutuskanavien ja tiedonhankintamenetelmien kokonaisuuden. (Manninen – Burman – Koivunen – Kuittinen – Luukannel – Passi – Särkkä 2007, 17; Nevgi – Heikkilä 2005, 24; Nevgi – Tirri 2003, 20.) Toisen määritelmän mukaan verkkokurssin sisältöä ja kurssin toteuttamiseksi käytettävää ohjelmaa kutsutaan yhdessä verkko-oppimisympäristöksi. Kasvatustieteessä käytetään lisäksi termejä fyysinen,

sosiaalinen ja oppijan oma henkinen oppimisympäristö. (Suominen – Nurme-la 2011, 14.)

Verkko-oppimisympäristön hahmottamisen vaikeus koetaan yhdeksi keskeisimmäksi oppimista estäväksi tekijäksi verkko-opiskelussa. (Nevgi – Tirri 2003, 38-39). Oppimisympäristön visuaalisuuteen sekä käyttäjäystävällisyyteen liittyvien seikkojen on havaittu vaikuttavan oppimistuloksiin. Näiden on huomattu vaikuttavan niin subjektiiviseen kokemukseen kuin oppijan emotionaalisiin reaktioihin. (Kanerva – Kivikangas – Kalakoski – Puttonen 2006, 252-259.) Yksi keskeinen oppimista edistävä tekijä verkko-opiskelussa on kunkin opiskelijan yksilöllinen oppimisympäristö. Hyvin toimiva verkko-oppimisympäristö mukautuu oppijan tarpeiden mukaan ja antaa opiskelijalle mahdollisuuden valita itselleen sopivat suoritustavat kullakin verkkokurssilla. (Nevgi – Tirri 2003, 130-133.)

Työskentely verkko-oppimisympäristössä on joustavaa etenkin opiskeluajan ja -paikan suhteen, sillä kurssimateriaalit ovat saatavilla verkossa ympäri vuorokauden. Verkko-oppimisympäristö soveltuu siten erinomaisesti esimerkiksi etäopetukseen ja eri elämänvaiheessa oleville opiskelijoille. Samalla verkko-opetus helpottaa kurssijärjestelyjä, sillä sitä varten ei tarvitse erikseen varata luokkatiloja ja opiskelijat säästävät matkustusajassa ja -kustannuksissa. (Kalliala 2002, 31; Manninen – Burman – Koivunen – Kuittinen – Luukannel – Passi – Särkkä 2007, 81.)

3.4 Verkko-oppimistila ja verkko-oppimisalusta

Verkko-oppimistilassa on piirteitä sosiaalisuudesta, yhteisöllisyydestä ja verkostoitumisesta. Tällaiseen ajatteluun antaa viitteitä näkemys, jossa oppimisen tilaa pidetään suhteiden verkostona inhimilliselle toiminnalle ja vuorovaikutukselle. (Heiskanen 2007, 245.) Verkossa toimimiseen liittyvä sosiaalisuus liittyy ihmisten väliseen kanssakäymiseen verkossa. Sosiaalisuus verkossa rakentuu yksilöiden tekoihin ja verkkoympäristöön jättämiin merkkeihin. (Ihanainen 2002, 152-168.) Toisaalta sosiaalisuus syntyy ihmisten kohdatessa ja verkko-oppimistilan sosiaalisuus syntyy vuoropuhelusta vertaisoppijien ja

heidän ohjaajiensa ja asiantuntijoiden välillä (Kleimola – Leppisaari 2008, 3430-3439.).

Toimiva oppimisalusta helpottaa kurssien hallinnointia, yhtenäistää oppimateriaalin ulkoasullisesti ja helpottaa opiskelijoiden työskentelyä. Oppimisalusta tarjoaa yleensä mahdollisuuden opiskelijoiden väliselle vuorovaikutukselle, antaa opettajalle mahdollisuuden julkaista tuottamaansa oppimateriaalia sekä tarjoaa mahdollisuuden tehtyjen tehtävien palauttamiseen. (Kalliala 2002, 110-111.) Verkko-opetusta tuetaan usein tieto- ja viestintätekniiikan avulla. Verkko-oppimisympäristö toimii useissa tapauksissa oppimista tukevana, mutta ei välttämättömänä tai pakollisena osana opiskelua. Verkko-oppimisympäristössä tapahtuva opetus ja oppiminen eivät välttämättä ole keskeinen osa opetuskokonaisuutta, mutta se toimii usein materiaalien ja muiden tiedotettavien asioiden jakopaikkana ja yhteydenpitokanavana. (Nevgi – Heikkilä 2005, 19.)

3.4.1 Discendum Optima-verkko-oppimisalusta

Discendum Optima on Internetissä toimiva palvelu, jonka avulla voidaan toteuttaa mm. monipuolisia koulutus- ja projektihankkeita. Tyypillisesti oppilaitokset käyttävät Optimaa koulutusten ja verkkotyöskentelyn alustana, työssäoppimisen tukena, eri sidosryhmien tukemiseen ja kouluttamiseen sekä muun yhteisöllisen toiminnan edistämiseen. Optima on saatavana sovellusvuokrauspalveluna (SaaS, Software as a Service). Se vapauttaa asiakkaan palvelintietokoneiden ylläpidosta, päivityksistä ja varmuuskopioinneista. Sovellusvuokrauspalvelussa Optiman käyttöön ei tarvita muuta kuin Internet-yhteydellä varustettu tietokone, www-selain ja käyttäjätunnus. Asiakkaalle palvelumalli on kustannustehokas, palvelun käyttö ei vaadi laiteinvestointeja eikä omia ylläpitoresursseja. (Discendum 2012, 6.)

Ottaessaan Optiman käyttöön asiakas saa käyttöönsä oman Optimaympäristön, jota se voi hallinnoida haluamallaan tavalla. Ympäristön hallinnoinnista vastaava henkilö voi luoda ympäristön käyttöön oikeuttavia käyttäjätunnuksia erilaisilla käyttöoikeuksilla ja ympäristön sisälle työtiloja erilaisiin tarpeisiin. Tyypillisiä rooleja työtilassa ovat työtilan hallinnoija, opettaja, opis-

kelija, ryhmän jäsen ja vierailija. Ympäristön hallinnoija auttaa käyttäjiä mahdollisissa ongelmatilanteissa ja hän puolestaan voi tarvittaessa kysyä apua Optiman helpdeskistä. Työtilan rakennetta voi helposti muuttaa milloin tahansa, kun toiminta sitä edellyttää. Optimaan voi siis rakentaa erilaisia tarpeita tukevan verkko-ympäristön, joka sopeutuu joustavasti muutoksiin myös käytön aikana. (Discendum 2012, 7.)

Optima-ympäristössä työskentely perustuu työtiloihin. Kun käyttäjä aloittaa esimerkiksi uuden kurssin, hän saa käyttöönsä tyhjän työtilan. Työtilaan rakennetaan kurssin rakenteet ja tuotetaan materiaali, jota käyttäjät tarvitsevat. Suunnittelu voidaan tehdä myös kopioimalla samantapainen työtila ja muokkaamalla se halutulla tavalla. Työtilan hallinnointia varten käytössä ovat monipuoliset toiminnot mm. työtilan jäsenten ja heidän toimintaoikeuksiensa määrittelyyn sekä työtilan ryhmien luomiseen. Työtilan aukiolo voidaan ajastaa ja työtila voidaan myös arkistoida ja poistaa, kun sille ei ole enää tarvetta. Työtila sisältää erilaisia rakenteita ja materiaalia, joita kutsutaan objekteiksi. Rakennetta voidaan jäsentää kansioden avulla, joiden sisältö muodostuu erilaisista objekteista ja joihin kuhunkin voidaan määrittellä käyttöoikeudet eli luku- ja kirjoitusoikeudet. Oikeuksien avulla voidaan räätälöidä työtila erilaisiksi eri käyttäjille ja käyttäjäryhmille. Objektit ovat monipuolisia ja helppokäyttöisiä työkaluja, joilla on yhteisiä ominaisuuksia, mm. nimeämis-käytäntö, käyttöoikeudet ja piilottamismahdollisuus. (Discendum 2012, 8-9.)

Ympäristön käyttäjille määritellään käyttäjätunnus, salasana ja sopiva profiili. Profiilien avulla määritellään käyttäjien roolit ja toimintavaltuudet sekä ympäristössä, että työtilassa. Tyypilliset profiilien oletusvalinnat on asetettu ns. profiililomakkeisiin, mutta niitä voi helposti ja aina tarvittaessa muokata kuten myös muita käyttäjätietoja. Käyttäjiä voi tarvittaessa poistaa työtiloista ja ympäristöstä. Työtilan jäsenillä on erilaisia rooleja. Samassa työtilassa voi olla esimerkiksi kurssin suunnittelija, opettaja, tutor ja opiskelija. Optimassa eri roolien tarpeisiin on työtiloissa käytettävissä neljä erilaista profiilia, supervisor, tutor, user ja visitor. Roolit voivat olla erilaisia eri työtiloissa. (Discendum 2012, 9-10.)

4 TERVEYSKASVATUS

4.1 Terveyskasvatuksen määrittelyä

Terveyskasvatus on terveyden edistämistä kasvatuksen, opetuksen ja tiedottamisen avulla. Terveyskasvatuksen tarkoituksena on, että ihmisillä olisi valmiuksia ja kiinnostusta omaa terveyttä koskevaa päätöksentekoa varten sekä riittävästi tietoa hyvän terveydentilan edistämiseen ja ylläpitämiseen. Terveyskasvatuksen tehtävänä on vaikuttaa väestön terveystottumuksiin ja asenteeseen omasta terveydestään. Tavoitteena on terveellisten elämäntapojen omaksuminen käytännössä. (Airinto-Friman 2007, 7.)

Terveyskasvatuksella tarkoitetaan laaja-alaisesti sellaisia toimia, joilla pyritään lisäämään ihmisten mahdollisuuksia tehdä terveellisiä valintoja ja parantaa itsensä ja ympäristönsä terveyttä. Terveyskasvatuksen perimmäisin tarkoitus on turvata nuorille mahdollisimman terve ja riskitön kasvu ja kehitys sekä luoda perusta aikuisiän hyvinvoinnille ja terveydelle. Terveyskasvatuksella tarkoitetaan myös sellaista toimintaa, jolla pyritään sairauksien ehkäisyyn ja sitä kautta terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. (Terho 2002, 405.)

Terveyskasvatus on yksi terveyden edistämisen toimintastrategia, jota toteutetaan eri koulutasoilla mm. terveystiedon oppiaineena. On kuitenkin tärkeää muistaa, että terveyskasvatus tulee mieltää osaksi koko koulun toimintaa. (Terho 2002, 412.) Terveyskasvatuksessa on huomioitava opiskelijoiden ikä ja kehitystaso ja toimittava opetuksessa sen mukaisesti. Terveyskasvatuksen tulee olla jatkuvaa ja pitkäjänteistä. Sen tulee perustua tietoon ja olla päämäärähakuista työtä, joka jatkuu koko opiskeluajan ja sen jälkeenkin. (Terho 2002, 405–407.)

4.2 Terveyden edistäminen

Terveys on voimavara antoisalle elämälle. Terveydellä on vaikutusta niin yksilölle kuin koko yhteiskunnalle. Jokainen luo omaa terveyttään itse ja luomista tapahtuu koko ajan. Samalla tavalla kulutamme terveyttämme koko ajan. On tärkeää huomioida, että voimavaroja käytetään niin, että pitkällä aikavälillä on käytettävissä tasaisesti ja riittävästi voimavaroja olipa ne sitten yksilölli-

siä tai yhteisöllisiä. Terveyteen vaikuttaa mm. ihmisten välinen keskinäinen sosiaalinen tuki, toisesta huolehtiminen, yhteenkuuluvuus sekä ihmisten tiedot, taidot ja koulutustaso. (Paronen – Nupponen 2005, 207.)

Terveyden edistämällä viitataan moninaiisiin asioihin, joilla oletetaan lisäävän ihmisten hyvinvointia tai välttämään ihmisiä sairastumasta. Terveyden edistämisen monimuotoisuus käy ilmi myös Suomen terveystaloutta ohjaavassa Terveys 2015 -ohjelmassa. Perimmäinen päämäärä on terveyden edistämässä eli yksilön ja väestön terveys käsitetään samalla myös voimavaraksi. Terveyttä edistämällä lisätään terveysvoimavaroja. Väestön terveys antaa mahdollisuuden lisätä muutakin hyvinvointia ja yksilölle terveys antaa mahdollisuuden toimia omien asetettujen tavoitteiden mukaisesti. (Paronen – Nupponen 2005, 206- 207.)

Liikunnalla on merkittävä jalansija terveyden edistämässä. Liikkumalla ihmiset tuottavat itse tietämättään tai tietoisesti merkittäviä yhteiskunnallisia terveyshyötyjä. Samalla jokainen vahvistaa omaa oloaan ja sosiaalista toimintakykyä. Liikunta ja kaikki fyysinen aktiivisuus kytkeytyy moniin tavoittelemisen arvoisiin ja arvostettuihin asioihin. Liikuntaa arvostetaan ja sen harjoittamista tuetaan merkittävästi niin sosiaalisesti kuin aineellisesti. (Paronen – Nupponen 2005, 208.)

Terveyden edistämässä väestörakenteen muutos eli väestön ikääntyminen ja monikulttuurisuus tulevat näkymään terveysongelmissa, tiedontarpeessa ja oppimisessakin. Yksityissektoria ja kolmatta sektoria tullaan tarvitsemaan julkisen terveydenhuollon täydentäjänä, jotta ikääntyvä väestömme saadaan hoidettua. Terveyden edistämässä on oleellista tuntee erilaisia menetelmiä, joiden avulla edistetään tehokkaimmin eri-ikäisten terveyttä ja terveyteen liittyviä asioita. (Sepponen – Myllykangas – Ryynänen – Kinnunen 2000, 235-243.)

5 TERVEYSKASVATUS-VERKKOKURSSI

5.1 Yleistä verkkokurssin suunnittelusta

Opetuksen suunnittelu alkaa tavoitteenasettelusta, jota ohjaavat tutkinnolle asetetut tavoitteet sekä opetussuunnitelmat. Opettajan tulee selvittää ne opettavat tiedot ja taidot, joiden hallinta on opetettavassa kurssissa olennaista. Opetettavan aiheen ydinaines sisältää keskeiset teoriat, mallit ja periaatteet, joista erotetaan täydentävä tieto ja erityistietämys. (Nevgi – Lindblom-Ylänne 2003, 236-252).

Verkko-opetusta suunniteltaessa ei ensimmäisenä kannata ostaa verkko-oppimisympäristöä. Myöskään olemassa olevan opetusmateriaalin siirtämisellä verkkoon ei voida vielä puhua verkko-opetuksesta. Suunnittelu on parempi aloittaa miettimällä kenelle verkkokurssia ollaan tekemässä ja millaiset materiaalit sopivat verkkoon ja verkko-opiskeluun. (Suominen – Nurmela 2011, 16.) Suunniteltaessa verkkokurssia voi toimijana olla yksittäinen opettaja tai kurssin suunnitteluryhmä. Kurssin suunnittelijalta tai suunnitteluryhmältä olisi hyvä löytyä osaamista sisällön suunnitteluun, visuaaliseen suunnitteluun ja tuottamiseen sekä tekniikkaan. (Kalliala 2002, 60.)

Verkkokurssin suunnittelussa tulee ottaa enemmän huomioon pedagogiset ratkaisut kuin tietotekniset seikat. Eri verkkotoimintaympäristöjen tekniset ominaisuudet pitää saada välineeksi toteuttaa pedagogista ajattelua. Ammatillisen koulutuksen verkkokursseja suunniteltaessa tulee erityisesti huomioida opiskelijan ammatillinen kehittyminen. (Ihanainen ym. 2009, 132.) Opiskelijoiden omien kokemusten mukaan se, että itsellä on mahdollisuus vaikuttaa opiskelujen suunnitteluun ja opiskelutahtiin, edistää oppimista ja itseohjautuvuutta (Nevgi – Tirri 2003, 30).

5.1.1 Terveyskasvatus-verkkokurssin suunnittelu

Suunnittelen liikunnanohjauksen perustutkinnon liikuntaneuvonta kokonaisuuteen kuuluvan Terveyskasvatus-verkkokurssin yhdessä opettajamme Mira Tuonosen kanssa. Hän vastaa verkkokurssin käytännön opetuksesta, itse toimin kurssilla verkkotutorina ja Optima-oppimisympäristön rakentajana ja ylläpitäjänä. Kallialan, 2002 sekä Nevgin ja Heikkilän, 2005 mukaan verkko-

opetusta voidaan toteuttaa monella eri tavalla. Pohdimme kurssia suunnitellamme, että onko toteutettava kurssi kokonaan itsenäisesti verkossa suoritettava vai onko verkossa vain osa kurssin sisällöstä ja osa opetuksesta toteutetaan kontaktiopetuksena. Päädyimme rakentamaan kurssin, jossa on sekä kontaktiopetusta että verkkoympäristössä suoritettavia tehtäviä. Tätä mallia Heikkilä kuvasi monimuoto-opiskeluna, joka sisältää sekä lähi- että etäopetusta ja itsenäistä opiskelua. Nevgin ja Heikkilän, 2005 mukaan samankaltainen monimuoto-opiskelun oppimisympäristö sisältää yleensä oppimateriaalien lisäksi etäopiskeluvaiheeseen tai ryhmittöihin tarkoitetun itsenäisen opiskelun alueet, ryhmien yhteiset työalueet ja keskustelufoorumit. Rakentamamme verkkokurssi toteutuu pitkälle Nevgin ja Heikkilän, 2005 käsittelemän monimuoto-opiskelu mallin mukaisesti.

Mielestäni suunnitteluvaiheessa on tärkeää miettiä realistista toteuttamisaikataulua niin opiskelijoiden kuin opettajienkin näkökulmasta. Kun kurssi toteutetaan, on sekä työtilan että kurssimateriaalin oltava valmiina ja toimivana. Lisäksi opettajalla täytyy olla aikaa toimia tutorina opiskelijoille.

5.2 Yleistä verkkokurssin toteuttamisesta

Verkkokurssi on Internet-ympäristöön tai Intranet-ympäristöön sijoittuva avoin tai suljettu oppimisympäristö, jossa pääosa opetus- ja opiskelutapahtumista ja vuorovaikutuksesta toteutuu opettajan ja opiskelijoiden välillä lähinnä tietoverkkojen välityksellä (Nevgi – Heikkilä 2005, 24; Nevgi – Tirri 2003, 20). Hyvän ja toimivan verkkokurssin ominaisuuksia ovat selkeät oppimistavoitteet, mielenkiintoinen sisältö sekä teoreettista näkökulmaa antava oppimateriaali. Opiskelijoiden ja opettajien arvioiden mukaan hyvä ja toimiva verkkokurssi on sisällöltään tietopainotteinen, opiskelijan odotuksia vastaava ja lisämateriaalia tarjoava. (Nevgi – Tirri 2003, 130-133.)

Verkkokurssin tuottaminen voi kestää yhden ihmisen muutaman viikon työpanoksesta aina suuremman suunnitteluryhmän useita kuukausia kestävään projektiin (Kalliala 2002, 60). Opettajan suunnitellessa verkkokurssia, löytyy hänelle paljon käyttökelpoista tietoa itse verkosta. Uusia ja vaihtoehtoisia

lähestymis- ja opetustapoja, ratkaisumalleja sekä ongelmanasetteluja löytyy oman opetusprosessin tueksi verkosta paljon. (Tella ym. 2001, 101.)

5.2.1 Terveyskasvatus-verkkokurssin toteuttaminen

Toteutamme terveystieteiden verkko-opetuksen liikunnanohjauksen perustutkinnon opiskelijoillemme. Kurssi kuuluu liikuntaneuvonta kokonaisuuteen ja sen laajuus on 1 opintoviikko. Terveystieteen kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää terveyden edistämisen merkityksen elämänkaaren eri vaiheissa, tutustuu eri-ikäisten terveystottumuksiin ja terveystieteen menetelmiin sekä tutustuu terveyden edistämisen motivoinnin merkitykseen ja keinoihin. (Vuokatin Urheiluopisto 2011, 28)

Kurssi aloitetaan kontaktitunneilla, joilla käydään läpi kurssin sisältö ja suoritustapa sekä tehdään käytännön motivointiharjoituksia. Kurssi jatkuu verkko-opetuksena, aiheina terveyden edistämisen merkitys, väestön terveystottumukset ja terveystieteen menetelmät. Verkko-opetuksessa opiskelijat työskentelevät ryhmissä. Ryhmätyö ei ole ainoastaan lähiopetuksessa käytettävä opetusmuoto. Monilla verkko-opiskelun oppimisympäristöillä on mahdollisuus käyttää ryhmätyöalueita. Toiminnot ryhmätyöalueilla voivat olla mm. tiedoston siirto, ryhmän sisäiset sähköpostit sekä keskustelu- ja chat-ryhmä. Ryhmätyöalueilla pienryhmät voivat olla vuorovaikutuksessa keskenään ja he voivat välittää toisilleen mm. keskeisiä tehtäviä, joita ei vielä haluta julkaistavan koko muulle ryhmälle tai opettajalle. (Kalliala 2002, 84–85.) Ryhmät paneutuvat kullekin ryhmälle annettuun aiheeseen käsitellen sitä seuraavista näkökulmista: Mitä terveystieteen tarkoittaa? Miksi terveystieteen on tärkeää? Miten terveystieteen avulla voidaan vaikuttaa? Millaista terveystieteen voisi olla? Ryhmätyössä tehdään vähintään 4 sivua pitkä kirjallinen tuotos ja PowerPoint esitys, joka esitetään koko opiskeluryhmälle.

Ryhmätyön tekemisen aikana käydään Optimassa ryhmäkeskustelua, jota varten jokaiselle ryhmälle on avattu oma keskustelualue. Keskustelualueen avulla voi toteuttaa monenlaisia vuorovaikutuksellisia toimintoja. Keskustelualueella voidaan tukea mm ryhmätyöskentelyä ja ryhmän vuorovaikutusta. Keskustelualueita voidaan käyttää myös tehtävänannon apuna, ilmoitustau-

luna sekä palautekanavana. (Discendum 2012, 17.) Ryhmätöiden tekemistä varten on ryhmille avattu Optimaan ryhmätyöalue kirjoitusalue-työkalua käyttäen. Kirjoitusalue-työkalu mahdollistaa yhteisen tekstin työstämisen yhdessä useamman käyttäjän kanssa. Työkalua voi käyttää laajojenkin ryhmätöiden, raporttien ja dokumenttien kirjoittamiseen, muokkaamiseen ja kommentointiin. Kirjoitusalueella työskentely jakautuu tekstin suunnitteluun, tekstien kirjoittamiseen ja julkaisemiseen. Kirjoitusalueen ominaisuuksiin kuuluu mm Chat-toiminto, joka mahdollistaa ryhmän välisen keskustelun ryhmätyötä työstettäessä. (Discendum 2012, 20-21.)

Kurssimateriaaleina opettajat ovat vieneet Optimaan kontaktituntien luentoaineistot, Sosiaali- ja terveysministeriön laatiman Terveystieteiden edistämisen laatusuosituksen, ryhmätöitä varten jokaisen ryhmän aihealueeseen liittyvää aineistoa sekä yksi reilut 15 minuuttia kestävä nauhoitettu luento, jonka opiskelijat voivat kukin omatoimisesti kuunnella. Luento nauhoitettiin Kainuun ammattipisto -liikelaitoksen Vuokatin toimipisteen virtuaaliluokassa. Luokka on rakennettu vuonna 2010 ja heiltä saatujen tietojen mukaan se on ollut erittäin vähällä käytöllä. Kyseisen virtuaaliluokan laitekustannukset ovat olleet noin 4800 euroa. Tulemme jatkossakin hyödyntämään tätä samaa tilaa omia kursseja rakentaessamme. Kurssin opettajat toimivat verkko-opetuksen aikana verkkotutoreina. He antavat palautetta opiskelijoille ryhmätyön aikana työn etenemisestä ja auttavat tarvittaessa ryhmää. Tavoitteena on saada aikaan vuorovaikutusta opiskelijoiden kesken sekä opiskelijoiden ja opettajien kesken.

5.3 Yleistä verkkokurssin arvioinnista ja palautteen antamisesta opiskelijalle

Oppimisprosessin suunnitteluun kuuluu oleellisena asiana arviointi. Arviointi jää usein taka-alalle kurssin suunnittelussa, vaikka se on erittäin tärkeä opiskelijaa ohjaava tekijä opiskelukokonaisuudessa. Oppimisen arviointi etenkin verkko-opinnoissa kannattaa jakaa koko oppimisprosessin ajalle. Arviointiin on hyvä osallistua opettajan lisäksi itse oppija, vertaisopiskelija sekä mahdollisesti myös ulkopuolinen asiantuntija. (Suominen – Nurmela 2011, 227.)

Palautteen antaminen työllistää verkko-opettajaa paljon. Etenkin yksilöpalautteen antaminen vie paljon aikaa ja siksi erilaisia palautteenantotapoja onkin kokeiltu runsaasti. (Suominen – Nurmela 2011, 228.) Henkilökohtaisen palautteen antaminen on tärkeää. Jos opiskelija jää ilman palautetta tai palautteen antaminen viivästyy, aiheuttaa se opiskelijalle ahdistusta ja voi jopa johtaa kurssin keskeyttämiseen. (Nevgi – Tirri 2003, 87.) Ryhmäpalautteen ongelmana on se, että opiskelijat eivät mielestään saa siinä riittävästi palautetta henkilökohtaisesti. Automaattista palautetta voi käyttää esimerkiksi kirjallisissa töissä, jotka eivät ole kovin laajoja. Oikein ajoitettuna automaattinen palaute voi toimia viiveellä annettua palautetta paremmin. Automaattisessa palautteessa opiskelija saa välittömästi tehtävän palautettuaan valmiiksi luodun mallivastauksen. Mallivastaukset perustuvat yleisiin vahvuuksiin ja heikkouksiin, joita vastauksissa on yleisesti esiintynyt. (Suominen – Nurmela 2011, 228.) Omien oppimistavoitteiden tunnistaminen auttaa opiskelijoita ymmärtämään myös itsearviointin merkitystä ja tukee itsearviointitaitojen kehittymistä (Zimmermann 2000, 19.).

5.3.1 Terveyskasvatus-verkkokurssin arviointi

Kurssin arvioidaan numeroin 1-3. Arviointiin vaikuttavat osallistuminen kontaktiopetukseen, osallistuminen ryhmätyöhön, ryhmätyön sisältö, itsenäinen oppimistehtävä sekä itse- ja vertaisarviointit. Opiskelijat tekevät itsearviointin koskien koko kurssin suorittamista. Vertaisarvioinnissa arvioidaan ryhmän jäsenten toimintaa ryhmätyöhön liittyen. Itse- ja vertaisarvioinnilla on tärkeä rooli kurssin arvioinnissa.

5.4 Kysely

5.4.1 Kyselyssä käytetyt mittarit

Toteutan kyselyn liikuntaneuvoja opiskelijoille liittyen verkko-oppimisympäristön toimintaan ja käyttöön sekä verkkokurssin toimivuuteen ja käyttöön. Kyselylomakkeen tekemisessä on hyödynnetty Helsingin yliopiston Erika Löfströmin, Kaisa Kanervan, Leena Tuuttilan, Anu Lehtisen ja Anne Nevgin tekemää Laadukkaasti verkossa: Verkko-opetuksen käsikirja yliopisto-opettajalle sekä Tampereen ammattikorkeakouluun Petri Lahtisen tekemää kehittämishanketyötä Verkko-opetuksen kehittäminen painoviestinnän

alalla. Valitsen kummastakin työstä omaan aiheeseeni sopivia kysymyksiä. Kysely toteutetaan Webropol-kyselynä (liite 1). Arviointiasteikon olen määrittellyt itse omaan kyselyyni sopivaksi. Opiskelijat arvioivat kyselyn väittämiä asteikolla 5-1, jossa 5 tarkoitti, että opiskelija oli väittämistä täysin samaa mieltä. Vastaus 4 tarkoitti, että opiskelija oli samaa mieltä väittämistä. Vastaus 3 tarkoitti, että opiskelija ei ollut samaa eikä eri mieltä väittämistä. Vastaus 2 tarkoitti, että opiskelija oli eri mieltä väittämistä ja vastaus 1 tarkoitti, että opiskelija oli täysin eri mieltä väittämistä.

5.4.2 Kyselyn tarkoitus

Kyselyn tavoitteena oli selvittää Optima-verkko-oppimisympäristön toimintaan ja käyttöön liittyviä asioita sekä verkkokurssin toimivuuteen ja sisältöön liittyviä asioita. Tarkoituksena on käyttää saatuja tuloksia hyödyksi kehitettäessä verkko-oppimisympäristöä ja uusien verkkokurssien suunnittelussa ja toteutuksessa.

5.4.3 Kyselyn ongelmat

1. Missä ja kuinka usein opiskelijat käyttävät Optima-verkko-oppimisympäristöä?
2. Millaisia kokemuksia opiskelijoilla on verkkoympäristössä toimimisesta?
3. Olivatko kurssille asetetut oppimistavoitteet realistisia ja yhteisesti sovittuja?
4. Olivatko opettajan opetusmenetelmät toimivia?
5. Oliko oppimateriaalin sisältö, määrä ja käytettävyys hyvä tälle kurssille?
6. Oliko oppimisen arviointi toimivaa?

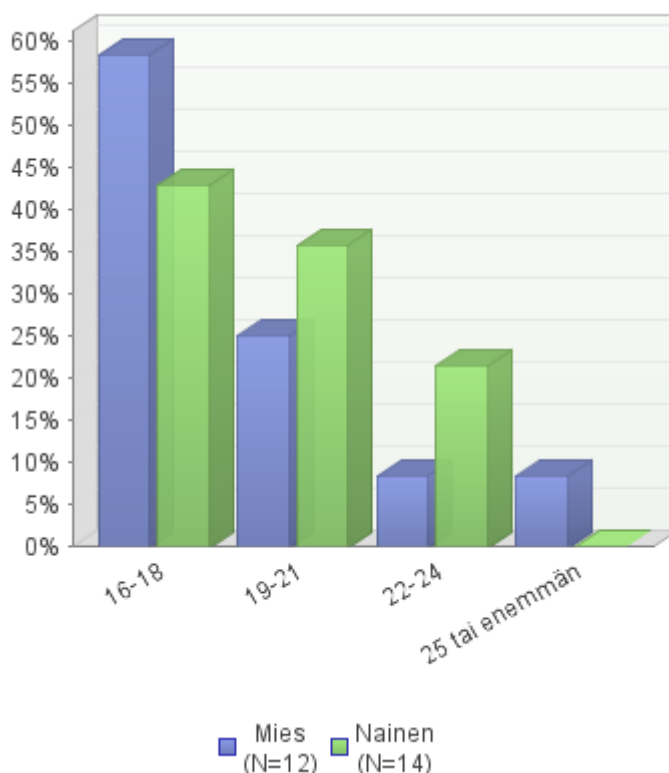
6 KEHITTÄMISHANKKEESEEN LIITTYVÄN KYSELYN TULOKSET

6.1 Kyselyn toteuttaminen

Toteutin kyselyn 30.03.- 5.4.2012 välisenä aikana Vuokatin Urheiluopiston liikunnanohjauksen perustutkinnon (LPT) opiskelijoille. Opiskelijat pääsivät vastaamaan Webropol kyselyyn Optimaan laitettun linkin kautta.

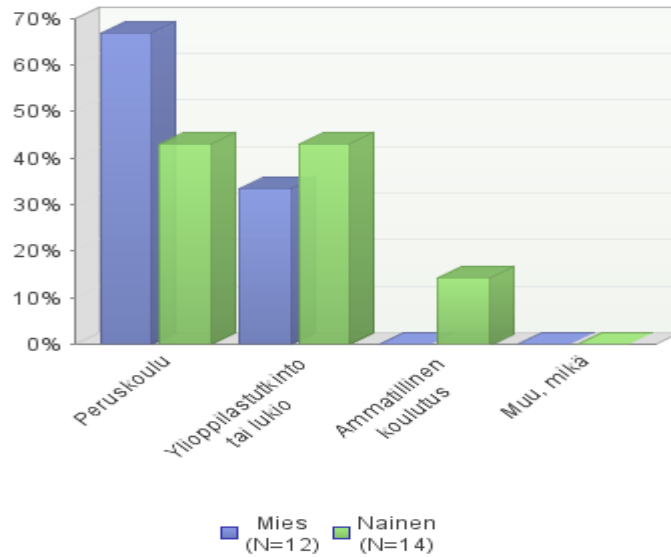
6.2 Taustatiedot

Kyselyyn vastasi 26 opiskelijaa (kuvio 4).

Kuvio 4. Vastaajien ikäjakauma.

Hieman alle puolet (46 %, n=12) vastaajista oli miehiä ja hieman yli puolet (54 %, n=14) naisia. Vastaajista puolet (50 %, n=13) oli 16 - 18 -vuotiaita, heistä miehiä oli 7 ja naisia 6. 19 - 21 -vuotiaita oli vajaa kolmasosa vastaajista (31 %, n=8), joista miehiä 3 ja naisia 5. 22 - 24 -vuotiaita oli vajaa kuudesosa vastaajista (15 %, n=4), joista miehiä 1 ja naisia 3. Ikäryhmään 25 vuotta tai enemmän kuuluvia oli vastaajissa 1 mieshenkilö (4 %, n=1).

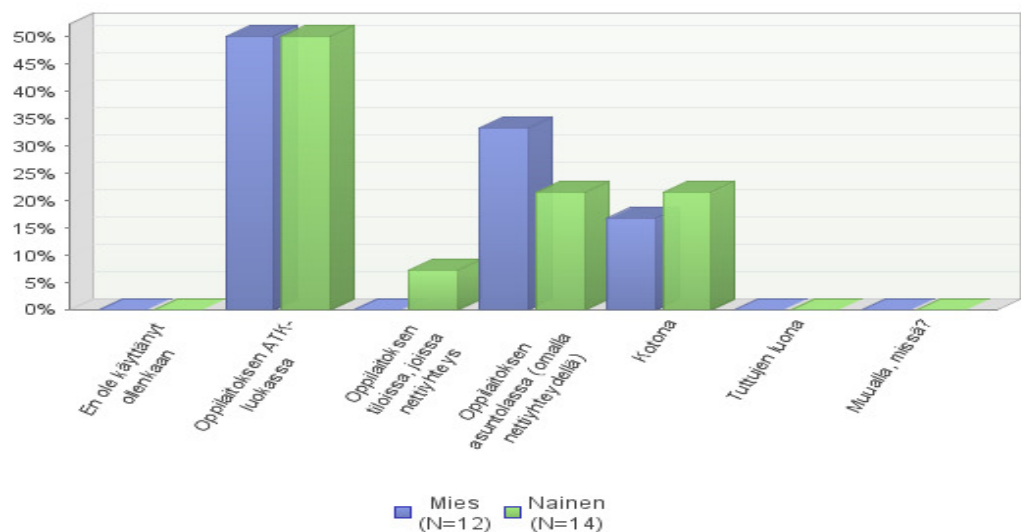

Kuvio 5. Vastaajien pohjakoulutus.

Kahdella (8 %) kyselyyn vastanneista oli pohjakoulutuksena (kuvio 5) ammatillinen koulutus ja reilu kolmasosa (38 %, n=10) kyselyyn vastanneista oli ylioppilaita tai lukion suorittaneita. Heistä naisia oli 6 ja miehiä 4. Yli puolet (54 %, n=14) kyselyyn vastanneista olivat peruskoulun suorittaneita, heistä 8 oli miehiä ja 6 naisia.

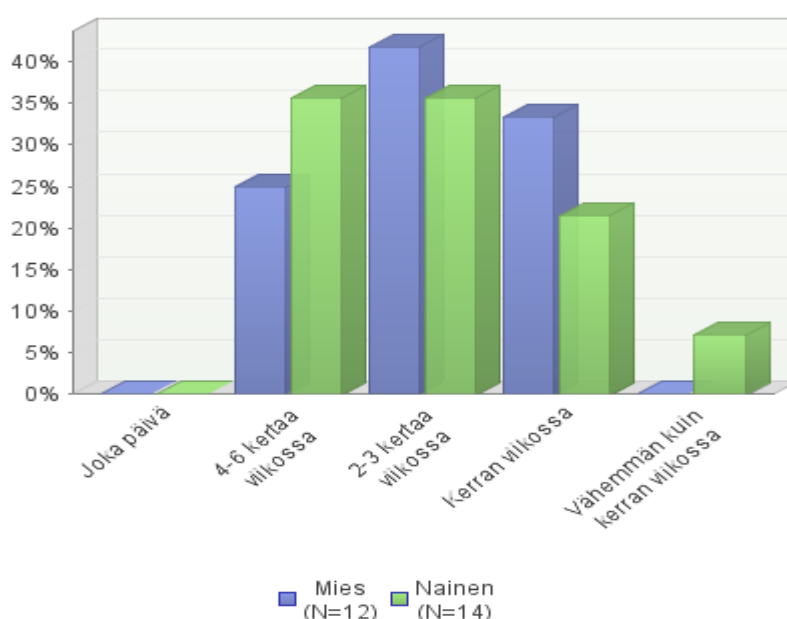
6.3 Tulokset ongelmaan 1: Missä ja kuinka usein opiskelijat käyttävät Optima verkko-oppimisympäristöä.

Vastaajilta kysyttiin paikkaa, missä he yleisimmin käyttävät Optima –verkko-oppimisympäristöä (kuvio 6).

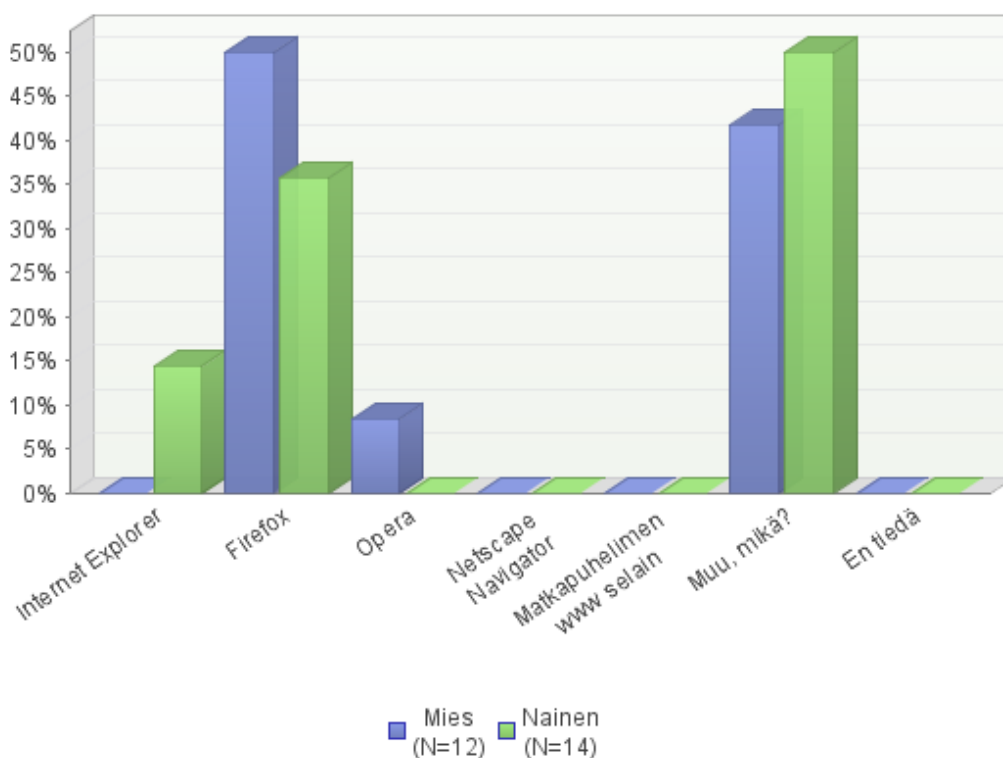
Kuvio 6. Optima-verkko-oppimisympäristön käyttöpaikat.

Vastaajista tasan puolet (50 %, n=13) käyttävät Optima-verkko-oppimisympäristöä yleisimmin oppilaitoksen ATK-luokassa, heistä miehiä on 7 ja naisia 6. Reilu neljäsosa opiskelijoista (27 %, n=7), 3 miestä ja 4 naista käytti ympäristöä yleisimmin oppilaitoksen asuntolassa omalla nettiyhteydellä. Lähes viidesosa vastaajista (19 %, n=5) käyttää ympäristöä yleisimmin kotona ja 1 vastaajista (4 %) oppilaitoksen tiloissa, joissa on nettiyhteys. Vastausvaihtoehtoihin en ole käyttänyt ollenkaan, tuttujen luona ja muualla, missä ei vastannut kukaan.

Kuvio 7. Optima-verkko-oppimisympäristön käyttökerrat.

Seuraavaksi kysyttiin käytön tiheyttä eli kuinka usein opiskelijat käyttävät verkko-oppimisympäristöä (kuvio 7). Vastaajista lähes kolmasosa (31 %, n=8), joista miehiä 3 ja naisia 5, käyttivät verkko-oppimisympäristöä 4-6 kertaa viikossa. Reilu kolmasosa vastaajista (38 %, n=10), 5 miestä ja 5 naista, käyttivät oppimisympäristöä 2-3 kertaa viikossa ja reilu neljäsosa vastaajista (27 %, n=7), 4 miestä ja 3 naista, käyttivät sitä kerran viikossa. Vähemmän kuin kerran viikossa verkko-oppimisympäristöä käytti ainoastaan 1 naisvastaaja (4 %). Vastausvaihtoehdoissa olleeseen vaihtoehtoon joka päivä ei vastannut yksikään opiskelija.

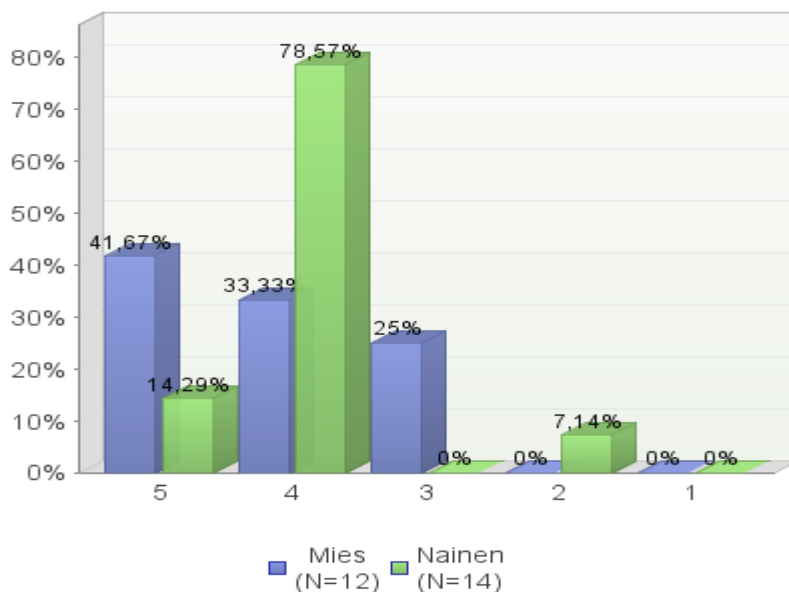
Kuvio 8. Internet-selaimen käyttö työskennellessä Optima-ympäristössä.

Kolmanneksi verkko-oppimisympäristön käyttöön liittyvissä kysymyksissä kysyttiin pääasiallista Internet-selainta, jota vastaajat käyttävät työskennellessään ympäristössä (kuvi 8). Kaksi selainta erottui muista selkeästi. Yleisimmin käytetty selain vastaajien joukossa oli Google Chrome, sitä käytti lähes puolet opiskelijoista (46 %, n=12), joista miehiä 5 ja naisia 7. Google Chrome ei ollut nimettyjen vaihtoehtojen joukossa, vaan opiskelijat vastasivat tämän kohtaan muu, mikä. Firefox selainta käytti 11 opiskelijaa (42 %), joista miehiä 6 ja naisia 5. Internet Exploreria käytti kaksi opiskelijaa (8 %), molemmat naisia ja Operaa 1 miesopiskelija (4 %). Vaihtoehtoina olleita Netscape Navigator -selainta ja matkapuhelimen www-selainta ei käyttänyt kukaan vastaajista.

6.4 Tulokset ongelmaan 2: Millaisia kokemuksia opiskelijoilla oli verkko-ympäristössä toimimisesta.

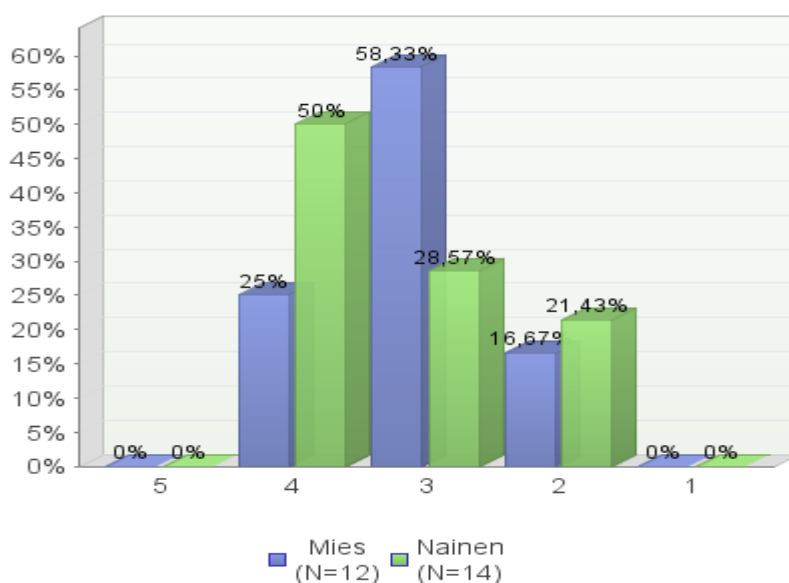
Seuraavan kysymyksen väittämät käsittelivät yleisiä kokemuksia verkko-oppimisympäristön käytöstä. Kysymyksen ensimmäisessä väittämässä: sain opettajalta kurssin alussa riittävästi ohjausta verkko-oppimisympäristön käyt-

tämiseen, selvitettiin sitä miten kurssin opettaja oli kurssin alussa ohjeistanut verkko-oppimisympäristön käyttöä (kuvio 9).

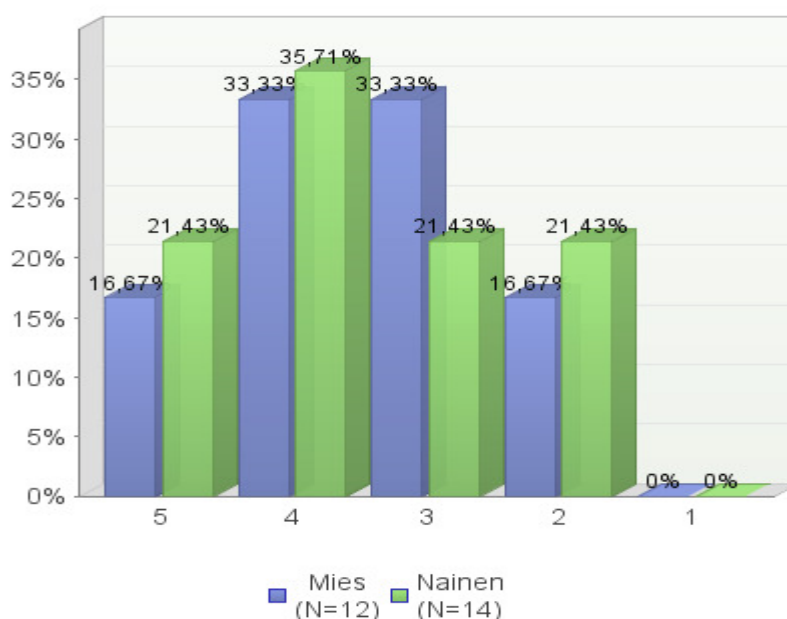
Kuvio 9. Opettajalta saadun ohjauksen riittävyys.

Miehistä vajaa puolet (42 %, n=5) ja naisista 2 (14 %) olivat täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Miehistä kolmasosa (33 %, n=4) ja naisista yli kolme neljästä (79 %, n=11) oli samaa mieltä väittämän kanssa. Neljäsosa miesvastaajista (25 %, n=3) ei ollut samaa eikä eri mieltä ja yksi naisvastaaja (7 %) oli eri mieltä väittämästä.

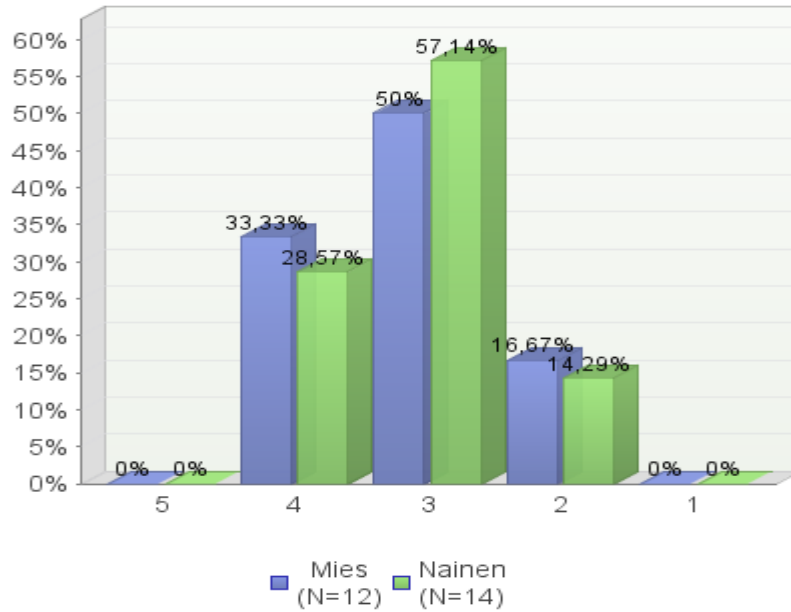
Kuvio 10. Verkko-oppimisympäristön kannustavuus aktiiviseen työskentelyyn.

Seuraava väittämä selvitti, että kannustiko verkko-oppimisympäristö opiskelijaa aktiiviseen työskentelyyn (kuvio 10). Kukaan vastaajista ei ollut täysin samaa mieltä eikä täysin eri mieltä väittämän kanssa. Samaa mieltä oli miehistä neljäsosa vastaajista (25 %, n=3) ja naisista puolet vastaajista (50 %, n=7). Eri mieltä väittämän kanssa oli 2 miestä (17 %) ja 3 naista (21 %). Ei samaa, ei eri mieltä väittämästä oli yli puolet miehistä (58 %, n=7) ja vajaa kolmasosa naisista (29 %, n=4).

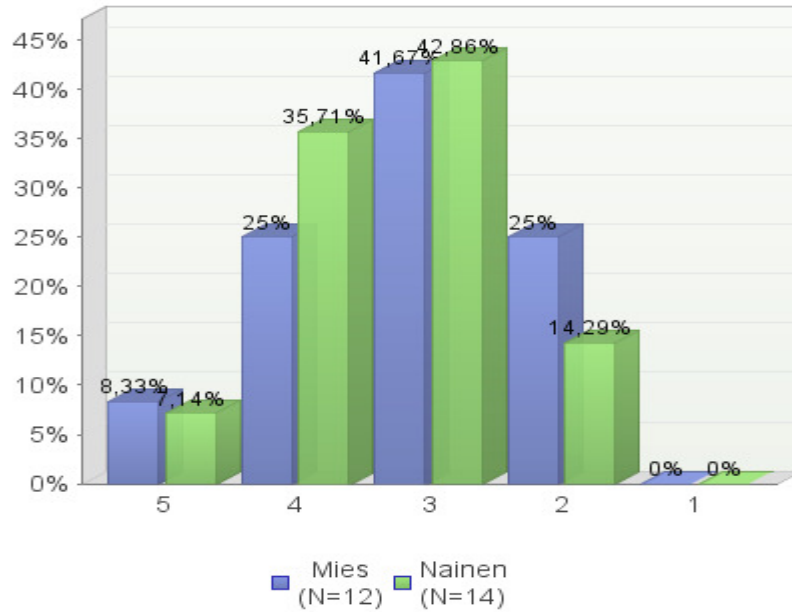
Kuvio 11. Tiedonkulku opettajan ja opiskelijan välillä verkkokurssin aikana.

Tiedonkulkua opiskelijan ja opettajan välillä selvitettiin seuraavassa väittämässä (kuvio 11). Yli puolet vastaajista (54 %, n=14) oli täysin samaa mieltä tai samaa mieltä siitä, että verkko-oppimisympäristön käyttö helpotti tiedonkulkua. Vajaa kolmasosa vastaajista (27 %, n=7) ei ollut samaa, ei eri mieltä ja vajaa viidennes (19 %, n=5) oli eri mieltä tiedonkulun helpottumisesta verkko-oppimisympäristöä käytettäessä.

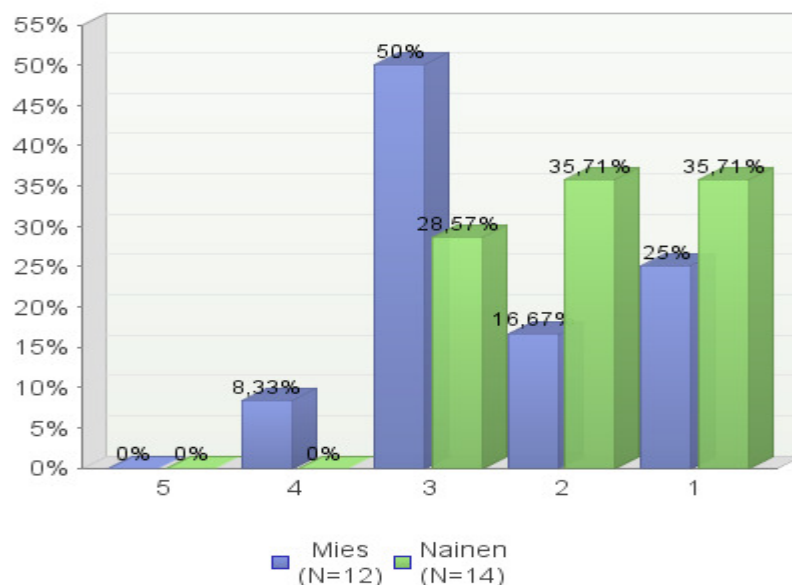
Kuvio 12. Verkko-oppimisympäristön käytön vaikutus yleiseen kiinnostukseen opiskelua kohtaan.

Seuraavaksi selvitettiin, että lisäsikö verkko-oppimisympäristön käyttö yleistä kiinnostusta opiskeluun (kuvio 12). Naisista yli puolet vastaajista (57 %, n=8) ja miehistä puolet vastaajista (50 %, n=6) vastasi väittämään, että ei ollut samaa, ei eri mieltä. Naisista vajaa kolmasosa vastaajaa (29 %, n=4) ja miehistä kolmasosa vastaajista (33 %, n=4) oli samaa mieltä väittämän kanssa. 4 vastaajaa, 2 miestä (17 %) ja 2 naista (14 %) olivat eri mieltä väitetystä asiasta. Täysin samaa mieltä ja täysin eri mieltä väittämästä ei ollut kukaan vastaajista.

Kuvio 13. Verkko-oppimisympäristön käytön merkitys muun oppimisen tukijana.

Verkko-oppimisympäristön käytön muuta oppimista tukevaksi (kuvio 13) koki 10 vastaajaa, heistä miehiä oli 4 ja naisia 6. Miehistä 1 (8 %) ja naisista 1 (7 %) olivat täysin samaa mieltä ja miehistä neljäsosa (25 %, n=3) ja naisista reilu kolmasosa (36 %, n=5) olivat samaa mieltä väittämän kanssa. Miehistä neljäsosa (25 %, n=3) ja naisista 2 vastaajaa (14 %) olivat eri mieltä väittämän kanssa. 11 vastaajaa, 5 miestä (42 %) ja 6 naista (43 %) ei ollut samaa, ei eri mieltä väittämän kanssa. Täysin eri mieltä ei ollut kukaan vastaajista.

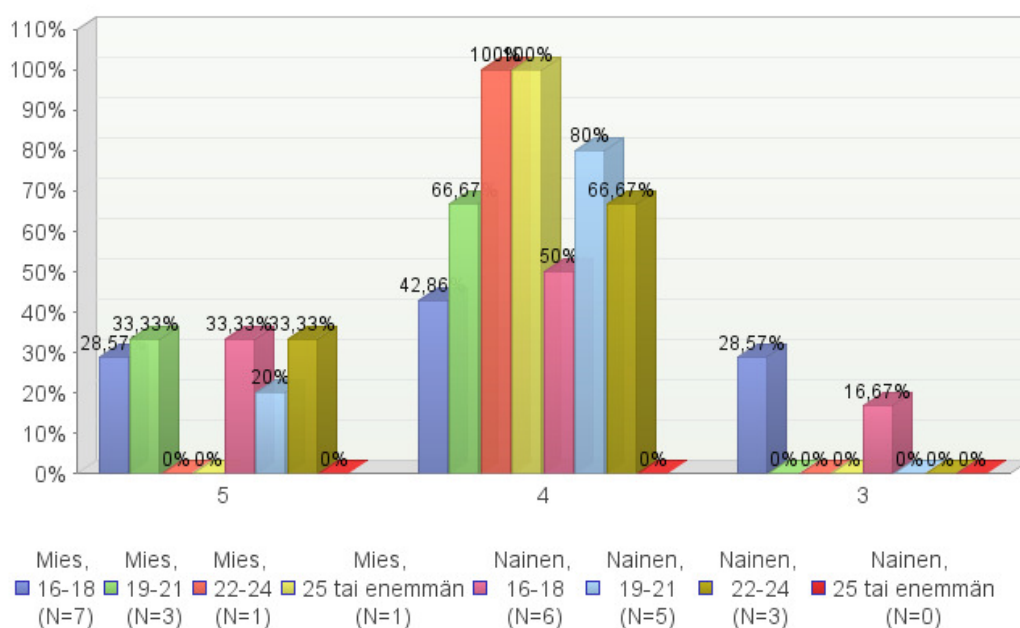

Kuvio 14. Verkkokeskusteluun osallistumisen vaikeus.

Kysymyksen viimeisessä väittämässä selvitettiin oliko opiskelijan vaikea osallistua yhteiseen verkkokeskusteluun (kuvio 14). Yli puolet vastaajista (58 %, n=15), joista naisia 10 ja miehiä 5, oli väittämän kanssa täysin eri mieltä tai eri mieltä. Ainoastaan yksi miesopiskelija (4 %) oli väittämästä samaa mieltä eli hän koki, että hänellä oli vaikeuksia osallistua yhteiseen verkkokeskusteluun. Reilu kolmasosa vastaajista (38 %, n=10) ei ollut väittämän kanssa samaa, ei eri mieltä.

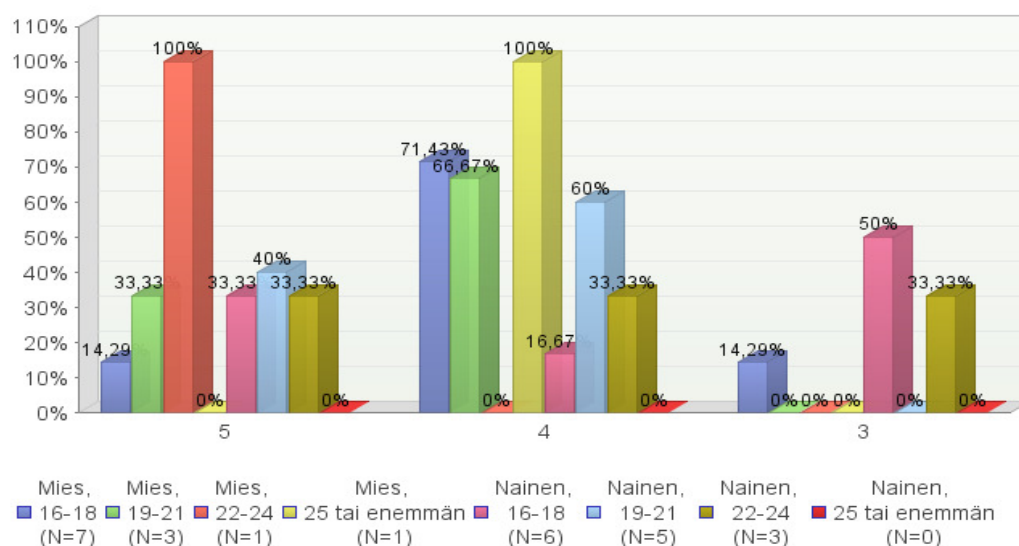
6.5 Tulokset ongelmaan 3: Olivatko kurssille asetetut oppimistavoitteet realistisia ja yhteisesti sovittuja.

Seuraava kysymys käsitteli kurssin oppimistavoitteita. Väittämässä selvitettiin kurssille asetettujen tavoitteiden realistisuutta ja sitä oliko tavoitteet sovittu ennen kurssin alkua. Lisäksi selvitettiin opiskelijan tietoisuutta asetetuista tavoitteista sekä sitä, peilasiko opiskelija omia tavoitteita kurssin tavoitteisiin. Analysoin yleisiin oppimistavoitteisiin liittyvät väittämät ristiintaulukoimalla ne Webropolissa kahden muuttujan, iän ja sukupuolen mukaan. Väitteitä käsiteltiin samalla asteikolla (5-1) kuin edellisessä kysymyksessä. Olen esittänyt kuvioissa vain ne asteikon arvot, jotka esiintyivät kyseisen väittämän vastauksissa.

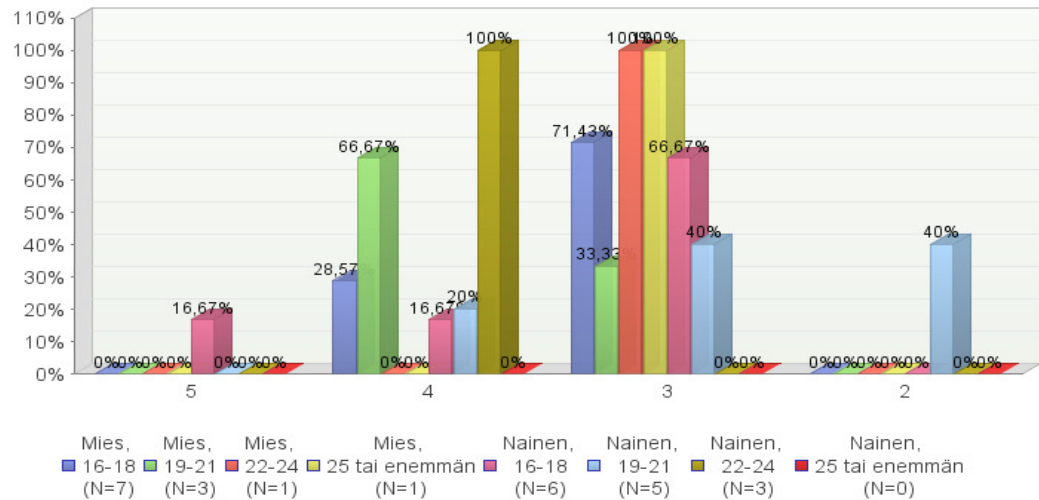
Kuvio 15. Kurssille asetettujen osaamistavoitteiden realistisuus.

Väittämässä kurssille asetetut osaamistavoitteet olivat realistisia (kuvio 15), 16 - 18 -vuotiaista miehistä (n=7) 5 miestä (71 %) ja naisista (n=6) 5 naista (83 %) oli täysin samaa tai samaa mieltä osaamistavoitteiden realistisuudesta. 19 - 21 -vuotiaista miehistä kaikki vastaajat (100 %, n=3) ja naisista kaikki vastaajat (100 %, n=5) olivat täysin samaa tai samaa mieltä osaamistavoitteiden realistisuudesta. Myös 22 - 24 -vuotiaista sekä miehistä (n=1) että naisista (n=3) kaikki vastaajat olivat täysin samaa tai samaa mieltä osaamistavoitteiden realistisuudesta. Yksi mies (n=1) ikäluokasta 25 tai enemmän oli samaa mieltä väittämän kanssa. Lähes kolmasosa 16 - 18 -vuotiaista miehistä (29 %, n=2) ja 1 nainen 16 - 18 -vuotiaista (17 %) eivät osanneet kertoa kantaansa. Eri mieltä ja täysin eri mieltä ei ollut kukaan vastaajista.

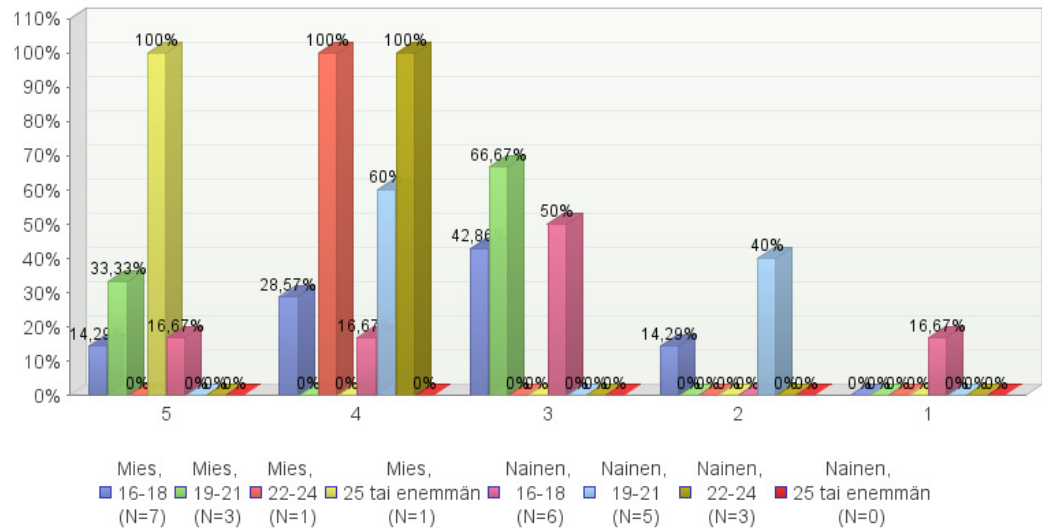
Kuvio 16. Kurssille asetettujen tavoitteiden tietoisuus.

Kurssin tavoitteiden tietoisuudesta (kuvio 16) 16 - 18 -vuotiaista miehistä (n=7) kuusi (86 %) ja naisista puolet (50 %, n=3) oli täysin samaa tai samaa mieltä kurssille asetettujen tavoitteiden tietoisuudesta. 19 - 21 -vuotiaista miehistä (n=3) ja naisista (n=5) kaikki olivat täysin samaa tai samaa mieltä tavoitteiden tietoisuudesta. 22 - 24 -vuotiaista miehistä yksi (100 %, n=1) ja naisista kaksi kolmesta (67 %, n=2) olivat täysin samaa tai samaa mieltä tavoitteiden tietoisuudesta. Yksi mies (n=1) ikäluokasta 25 tai enemmän oli samaa mieltä väittämän kanssa. 16 - 18 -vuotiaista yksi mies (14 %), puolet naisista (50 %, n=3) ja 1 nainen ikäluokasta 22 - 24 -vuotiaista eivät olleet samaa, ei eri mieltä. Eri mieltä ja täysin eri mieltä ei ollut kukaan vastaajista.

Kuvio 17. Omien tavoitteiden peilaaminen kurssin tavoitteisiin.

Omien tavoitteiden peilaamisesta kurssin tavoitteisiin (kuvio 17), 16 - 18 -vuotiaista miehistä vajaa kolmasosa (29 %, n=2) ja naisista kolmasosa (33 %, n=2) oli täysin samaa tai samaa mieltä väittämän kanssa. 19 - 21 -vuotiaista miehistä (n=3) 2 ja naisista (n=5) 1 oli samaa mieltä väittämän kanssa. 22 - 24 -vuotiaista miehistä yksi vastaaja (100 %, n=1) ja naisista kaikki vastaajat (100 %, n=3) olivat samaa mieltä väittämän kanssa. 16 - 18 -vuotiaista lähes kolme neljästä miesvastaajasta (71 %, n=4) ja kaksi kolmesta naisvastaajasta (67 %, n=3), 19 - 21 -vuotiaista kolmasosa miehistä (33 %, n=1) ja vajaa puolet naisista (40 %, n=2), 22 - 24 -vuotiaista 1 mies (100 %, n=1) ja ikäluokasta 25 tai enemmän 1 miesvastaaja (100 %, n=1) eivät olleet samaa, ei eri mieltä. Eri mieltä väittämästä oli lähes puolet 19 - 21 -vuotiaista naisista (40 %, n=2).

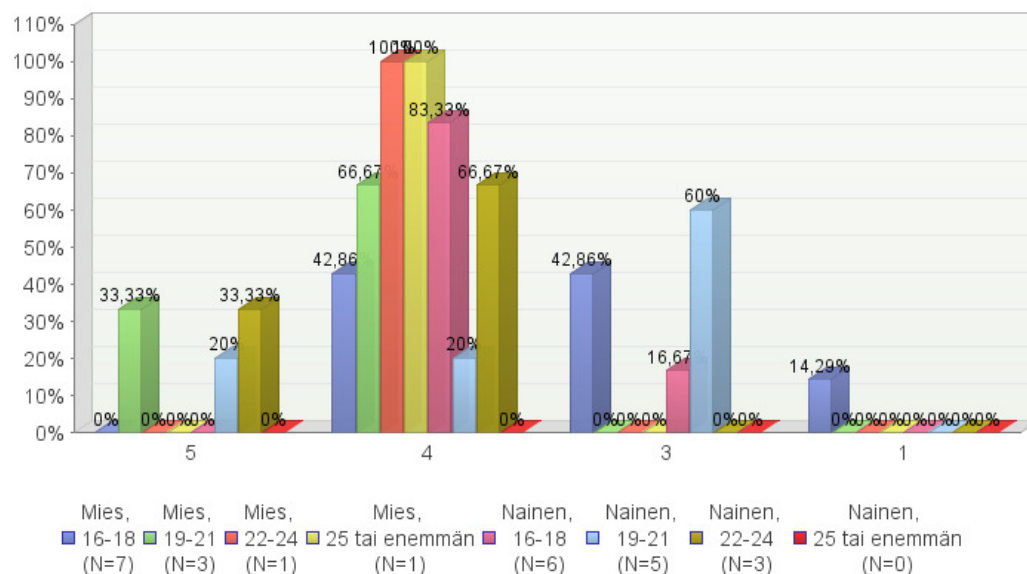
Kuvio 18. Oppimistavoitteiden sopiminen yhdessä kurssin alussa.

Väittämässä oppimistavoitteista sovittiin yhdessä kurssin alussa (kuvio 18) 16 - 18 -vuotiaista miehistä lähes puolet (43 %, n=3) ja naisista kolmasosa (33 %, n=2) oli täysin samaa tai samaa mieltä oppimistavoitteiden sopimisesta yhdessä kurssin alussa. 19 - 21 -vuotiaista miehistä kolmasosa (33 %, n=1) ja naisista yli puolet (60 %, n=3) oli täysin samaa tai samaa mieltä asiasta. 22 - 24 -vuotiaista miehistä yksi vastaaja (100 %, n=1) ja naisista kaikki vastaajat (100 %, n=3) olivat samaa mieltä oppimistavoitteiden sopimisesta. 1 mies (100 %) ikäluokasta 25 tai enemmän oli täysin samaa mieltä asiasta. Lähes puolet miehistä (43 %, n=3) ja puolet naisista (50 %, n=3) 16 - 18 -vuotiaista ja yli puolet (67 %, n=2) 19 - 21 -vuotiaista eivät olleet samaa, ei eri mieltä. Eri mieltä tai täysin eri mieltä väittämän kanssa oli 16 - 18 -vuotiaista 1 mies (14 %) ja 1 nainen (17 %) sekä 19 - 21 -vuotiaista 2 naista (40 %).

6.6 Tulokset ongelmaan 4: Olivatko opettajan opetusmenetelmät toimivia.

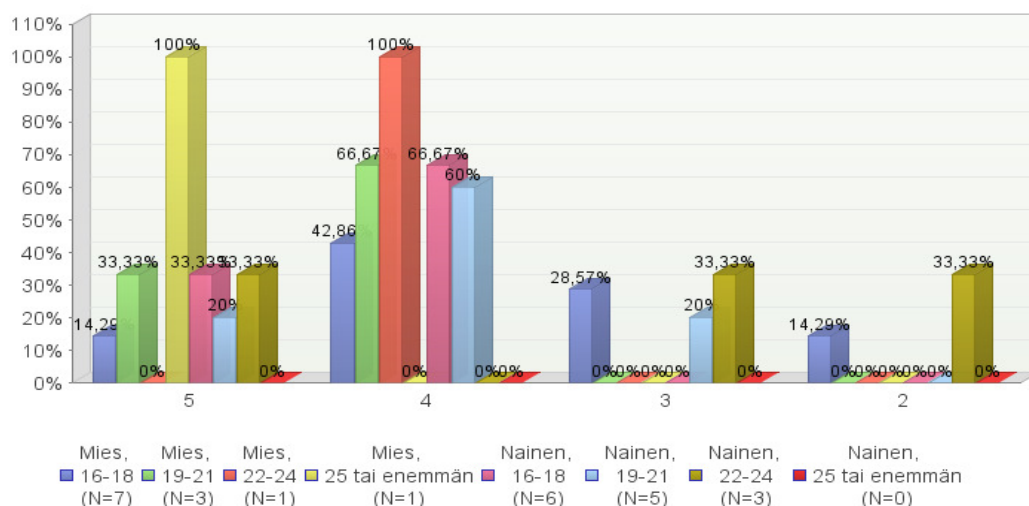
Seuraavan kysymyksen väittämällä selvitettiin opettajan opetusmenetelmien toimivuutta kurssin opetuksessa sekä opiskelijan kehittymistä ryhmässä oppijana ja tieto- ja viestintätekniikan osaajana. Lisäksi arvioitiin tunsiko opiskelija, että hänelle jäi liian suuri vastuu oppimisesta. Analysoin oppimisprosessiin ja opetusmenetelmiin liittyvät väittämät ristiintaulukoimalla ne Webropolissa iän ja sukupuolen suhteen. Väitteitä käsiteltiin samalla asteikolla (5-1) kuin

edellisessä kysymyksessä. Olen esittänyt kuvioissa vain ne asteikon arvot, jotka esiintyivät kyseisen väittämän vastauksissa.

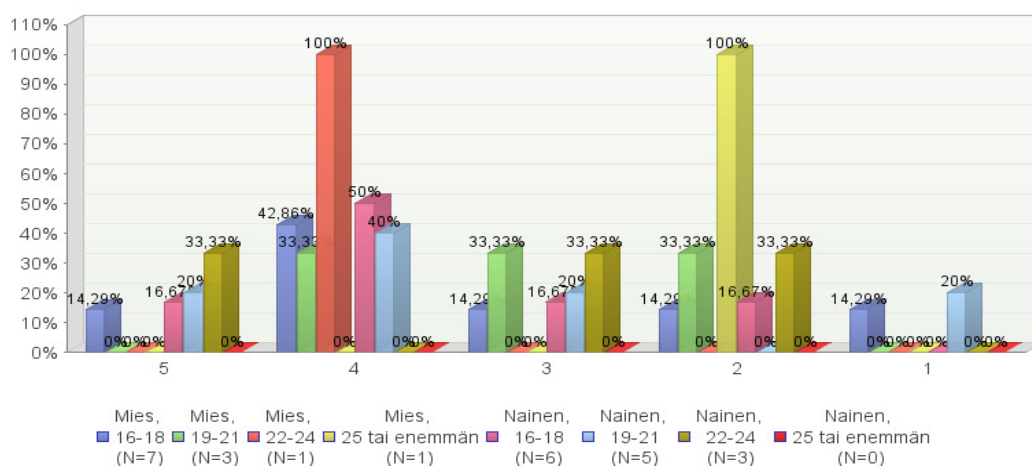
Kuvio 19. Opetusmenetelmien sopivuus kurssille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

16 - 18 -vuotiaista miehistä lähes puolet (43 %, n=3) ja naisista viisi kuudesta vastaajasta (83 %, n=5) olivat täysin samaa mieltä tai samaa mieltä, siitä, että opettajan valitsemat opetusmenetelmät sopivat hyvin kurssille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen (kuvio 19). 19 - 21 -vuotiaista miehistä kaikki vastaajat (n=3) ja naisista vajaa puolet vastaajista (40 %, n=5) oli täysin samaa tai samaa mieltä väittämästä. 22 - 24 -vuotiaista kaikki sekä mies- (n=1) että naisvastaajat (n=3) sekä 25 tai enemmän ikäryhmästä 1 mies (100 %) olivat täysin samaa tai samaa mieltä asiasta. Täysin eri mieltä väittämästä oli 16 - 18 -vuotiaista 1 mies vastaaja. Ei samaa, ei eri mieltä olivat 16 - 18 -vuotiaista miehistä lähes puolet vastaajista (42 %, n=3) ja naisista 1 vastaaja (17 %) sekä 19 - 21 -vuotiaista naisista yli puolet vastaajista (60 %, n=3).

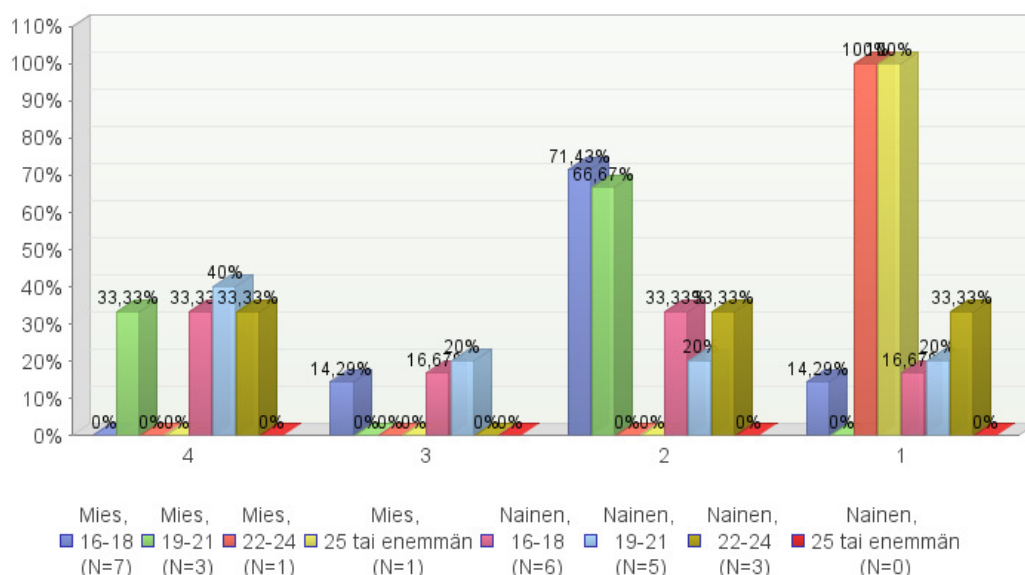
Kuvio 20. Kurssin toteutuksesta välittyi opettajan asiantuntemus.

16 - 18 -vuotiaista miehistä (n=7) 1 (14 %) ja naisista (n=6) 2 (67 %) olivat täysin samaa mieltä tai samaa mieltä, siitä, että kurssin toteutuksesta välittyi opettajan asiantuntemus (kuvio 20). 19 - 21 -vuotiaista miehistä kolmannes (33 %, n=1) ja naisista viidennes (20 %, n=1) oli täysin samaa tai samaa mieltä väittämästä. 22 - 24 -vuotiaista miehistä 1 (100 %, n=1) ja naisista kolmannes (33 %, n=1) sekä yksi (n=1) 25 vuotta tai enemmän ikäluokkaan kuuluva mies olivat täysin samaa tai samaa mieltä väittämästä. Eri mieltä väittämästä oli 16 - 18 -vuotiaista miesvastaajista 1 mies vastaaja (14 %) ja 22 - 24 -vuotiaista 1 naisvastaaja (33 %) . Ei samaa, ei eri mieltä oli 16 - 18 -vuotiaista miehistä vajaa kolmannes vastaajista (29 %, n=2), 19 - 21 -vuotiaista naisista 1 nainen (20 %) ja 22 - 24 -vuotiaista naisista kolmannes (33 %, n=1).

Kuvio 21. Verkkoympäristössä tapahtuvan opiskelun vaikutus ryhmätöytäitojen kehittämiseen.

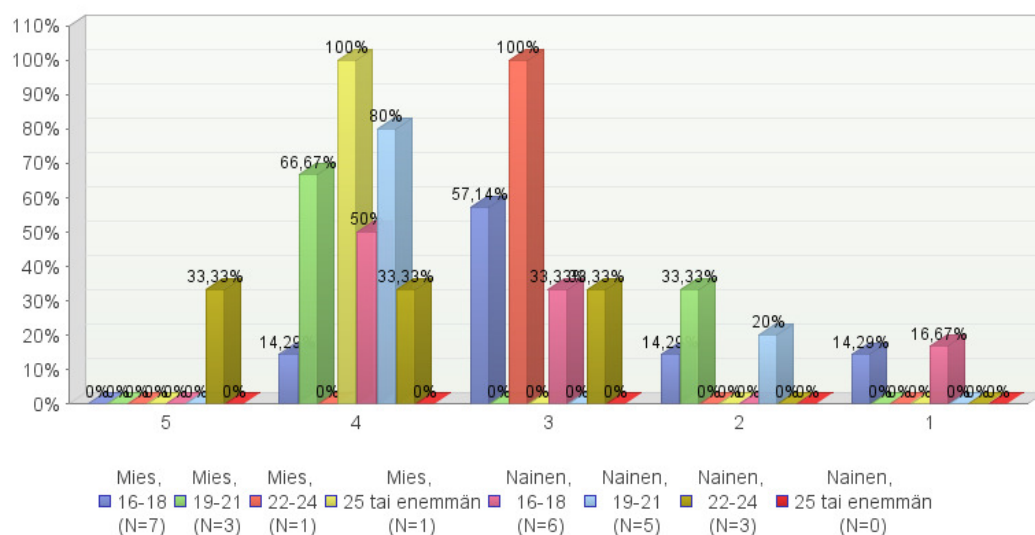
Ryhmäytötaitojen kehittymistä koskevassa väittämässä (kuvio 21) 16 - 18 -vuotiaista miehistä yli puolet (57 %, n=4) ja naisista yli puolet (67 %, n=4) olivat täysin samaa mieltä tai samaa mieltä, siitä, että verkkoympäristössä opiskelu vaikutti ryhmäytötaitojen kehittymiseen. 19 - 21 -vuotiaista miehistä kolmasosa (33 %, n=1) ja naisista yli puolet (60 %, n=3) oli täysin samaa tai samaa mieltä väittämästä. 22 - 24 -vuotiaista miehistä 1 (100 %, n=1) ja naisista kolmasosa (33 %, n=1) olivat täysin samaa tai samaa mieltä väittämästä. Täysin eri mieltä tai eri mieltä väittämästä oli 16 - 18 -vuotiaista miesvastaajista lähes kolmasosa (29 %, n=2) ja naisista 1 (17 %). 19 - 21 -vuotiaista miehistä kolmasosa (33 %, n=1) ja naisista viidennes (20 %, n=1), 22 - 24 -vuotiaista naisista kolmannes (33 %, n=1) sekä yksi (n=1) 25 vuotta tai enemmän ikäluokkaan kuuluva mies olivat täysin eri mieltä tai eri mieltä väittämästä. Ei samaa, ei eri mieltä olivat 16 - 18 -vuotiaista miehistä 1 (14 %) ja naisista 1 (17 %), 19 - 21 -vuotiaista miehistä kolmannes (33 %, n=1) ja naisista viidennes (20 %, n=1) sekä 22 - 24 -vuotiaista naisista kolmannes (33 %, n=1).

Kuvio 22. Opiskelijan kokemus vastuusta omasta oppimisesta.

Ikäryhmän 19 - 21 -vuotiaat miehistä kolmasosa vastaajista (33 %, n=1) ja ikäryhmän 16 - 18 -vuotiaat naisista kolmasosa (33 %, n=2) vastaajista kokivat, että heillä oli liian suuri vastuu omasta oppimisestaan (kuvio 22). Vajaa puolet (40 %, n=2) ikäryhmän 19 - 21 -vuotiaat naisvastaajista sekä kolmas-

osa (33 %, n=1) ikäryhmän 22 – 24 -vuotiaat vastaajista kokivat samoin. 16 - 18 -vuotiaista miehistä yhtä vastaajaa lukuun ottamatta kaikki (86 %, n=6) ja naisista puolet (50 %, n=3) sekä 19 - 21 -vuotiaista miehistä kaksi kolmesta vastaajasta (67 %, n=2) ja naisista vajaa puolet (40 %, n=2) kokivat, ettei heillä ollut liian suurta vastuuta omasta oppimisestaan. 22 - 24 -vuotiaista naisista kaksi kolmesta (67 %, n=2) ja 1 (100 %) 22 - 24 -vuotias mies sekä 1 (100 %, n=1) 25 tai enemmän ikäryhmään kuuluva mies kokivat samoin, ettei heillä ollut liian suurta vastuuta omasta oppimisestaan. 16 - 18 -vuotiaista miehistä 1 vastaaja (14 %) ja naisista 1 vastaaja (17 %) sekä 19 - 21 -vuotiaista naisista 1 vastaaja (20 %) eivät osanneet kertoa kantaansa.

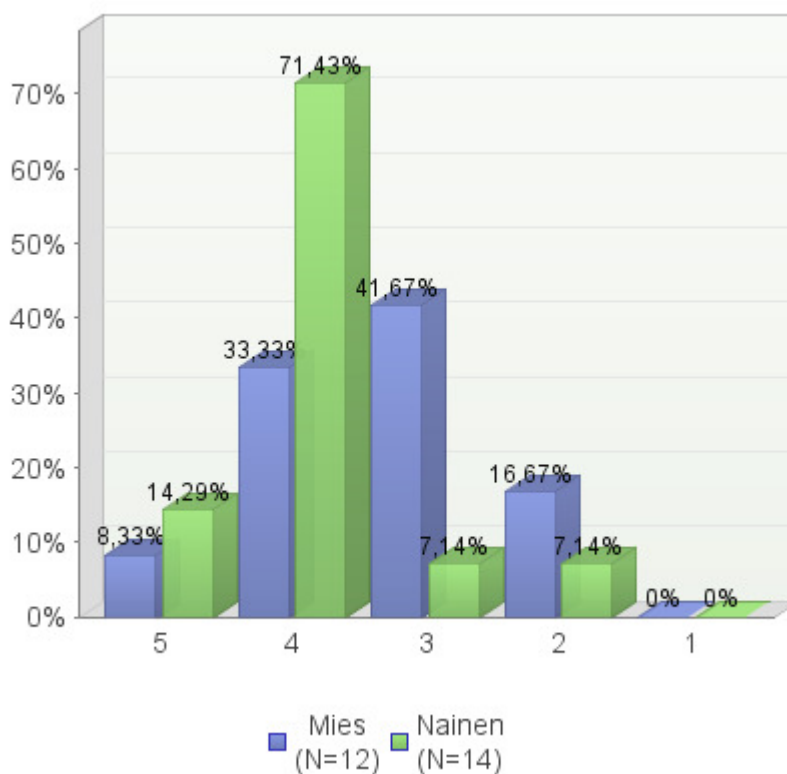
Kuvio 23. Tieto- ja viestintätekniikkataitojen edistyminen.

Ainoastaan 1 nainen (33 %) ikäryhmästä 22 - 24 -vuotiaat oli täysin samaa mieltä siitä, että hänen tieto- ja viestintätekniikkataidot edistyivät verkkokurssi opiskelun aikana (kuvio 23). 16 - 18 -vuotiaista miehistä (n=7) 1 (14 %) ja naisista puolet (50 %, n=3), 19 - 21 -vuotiaista miehistä kaksi kolmesta vastaajasta (67 %, n=3) ja naisista neljä vastaajaa viidestä (80 %, n=4), 25 vuotta tai enemmän ikäryhmän mies (n=1) ja 22 - 24 -vuotiaista naisista 1 (33 %) olivat samaa mieltä siitä, että verkkokurssilla opiskelu oli edistänyt heidän taitojaan käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa monipuolisesti oppimisen tukena. 16 - 18 -vuotiaista miehistä 2 (29 %) ja naisista 1 (17 %), 19 - 21 -vuotiaista miehistä 1 (33 %) ja naisista 1 (20 %) kokivat asian eri tavalla tai täysin eri tavalla. 16 - 18 -vuotiaista miehistä yli puolet (57 %, n=4) ja naisista kolmas-

osa (33 %, n=2), 22 - 24 -vuotiaista miehistä 1 (100 %) ja naisista 1 (33 %) ei ollut samaa, ei eri mieltä väittämästä.

6.7 Tulokset ongelmaan 5: Oliko oppimateriaalin sisältö, määrä ja käytettävyys hyvä tälle kurssille.

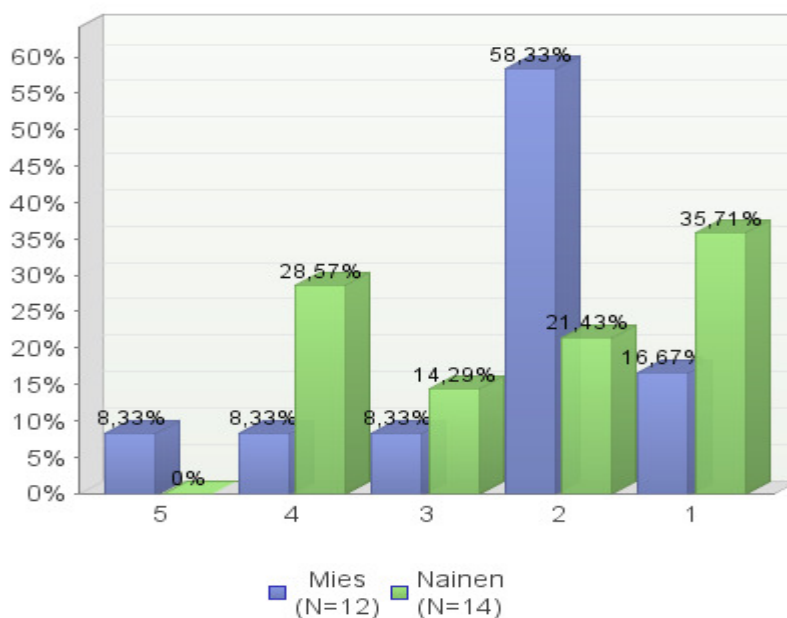
Seuraavassa kysymyksessä käsiteltiin oppimateriaaliin liittyviä asioita sisällön, määrän ja käytettävyyden kannalta. Väitteitä käsiteltiin samalla asteikolla (5-1) kuin edellisissä kysymyksissä. Miehet ja naiset analysoitiin tässä kysymyksessä yhdessä.

Kuvio 24. Verkkokurssin oppimateriaalin hyödyllisyys oppimisen kannalta.

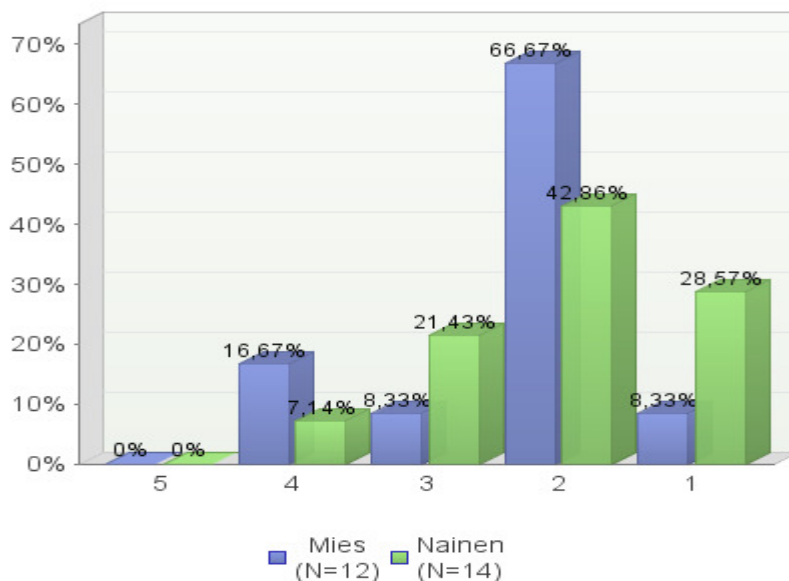
Verkkokurssin oppimateriaalin (kuvio 24) koki hyödylliseksi kaikista vastaajista 17 vastaajaa. Heistä 1 mies vastaajaa (8 %) ja 2 nais vastaajaa (14 %) olivat täysin samaa mieltä ja kolmannes mies vastaajista (33 %, n=4) ja 10 nais vastaajaa (71 %) olivat samaa mieltä oppimateriaalin hyödyllisyydestä oppimisen kannalta. 2 miehistä (17 %) ja 1 naisista (7 %) olivat eri mieltä oppimateriaalin hyödyllisyydestä. Lähes puolet mies vastaajista (42 %, n=5)

ja yksi nainen (7 %) ei ollut samaa, ei eri mieltä oppimateriaalin hyödyllisyydestä.

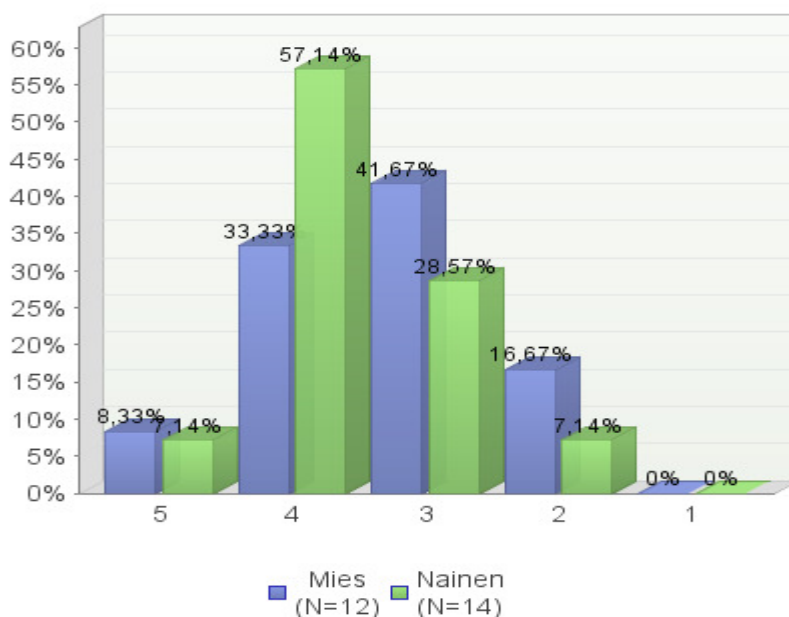
Kuvio 25. Oppimateriaalin lukemisen vaikeus tietokoneen ruudulta.

Miehistä 2 vastaajaa (17 %) ja naisista 4 vastaajaa (29 %) kokivat, että oppimateriaalia oli vaikea lukea tietokoneen ruudulta (kuvio 25). Miehistä kolme neljästä vastaajasta (75 %, n=9) ja naisista yli puolet vastaajista (57 %, n=8) olivat eri mieltä tai täysin eri mieltä väittämän kanssa eli kokivat, ettei heillä ollut vaikeuksia lukea oppimateriaaleja tietokoneen ruudulta. Vastaajista 1 mies ja 2 naista eivät osanneet kertoa selkeää kantaansa asiaan.

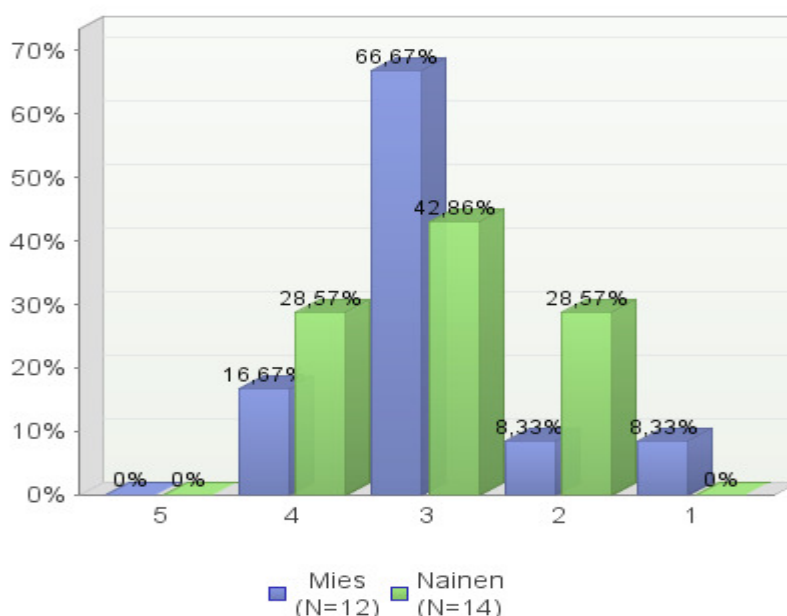
Kuvio 26. Oppimateriaalin määrä verkkokurssilla.

Miehistä kolme neljästä vastaajasta (75 %, n=9) ja naisista lähes kolme neljästä vastaajasta (71 %, n=10) oli eri mieltä tai täysin eri mieltä siitä, että verkkokurssiin liittyen oli liikaa oppimateriaalia (kuvio 26). Ainoastaan kolme vastaajaa, 2 miehistä (17 %) ja 1 naisista (7 %) oli samaa mieltä väittämän kanssa, että oppimateriaalia oli liikaa. 4 vastaajaa, 2 miestä ja 3 naista ei ollut samaa, ei eri mieltä asiasta.

Kuvio 27. Oppimateriaalin esittämisen selkeys.

Verkkokurssin oppimateriaalin esittämisen selkeydestä (kuvio 27) oli täysin samaa mieltä miehistä 1 vastaaja (8 %) ja naisista 1 vastaaja (7 %). Samaa mieltä oli miehistä kolmasosa vastaajista (33 %, n=4) ja naisista reilut puolet vastaajista (57 %, n=8). Eri mieltä oppimateriaalin esittämisen selkeydestä oli miehistä 2 vastaajaa (17 %) ja naisista 1 vastaaja (7 %). Kolmannes vastaajista, 5 miestä ja 4 naista, ei ollut samaa, ei eri mieltä oppimateriaalin selkeydestä.

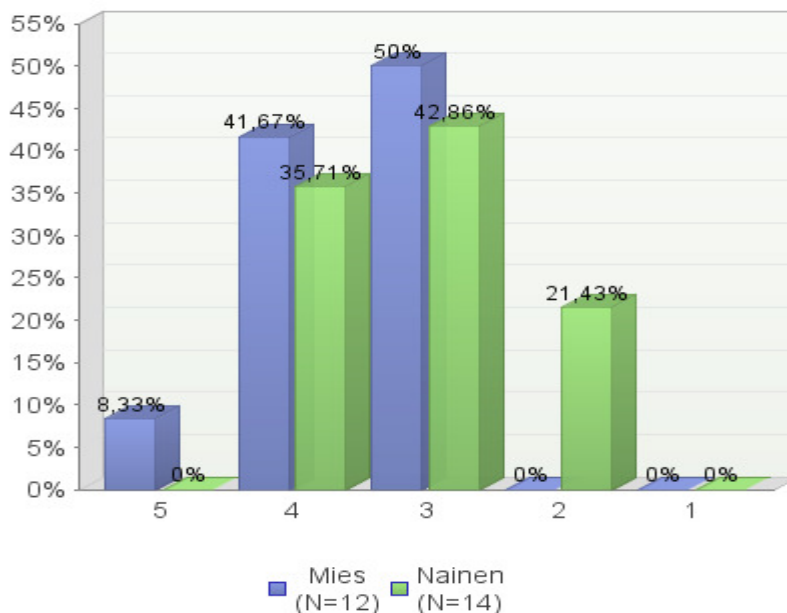
Kuvio 28. Oppimateriaalin monipuolisuus.

Monipuolisempaa oppimateriaalia (kuvio 28) toivoi miehistä 2 vastaajaa (17 %) ja naisista 4 vastaajaa (29 %). Miehistä 2 vastaajaa (17 %) ja naisista 4 vastaajaa (29 %) olivat eri mieltä tai täysin eri mieltä väittämän kanssa eli olivat tyytyväisiä oppimateriaalin monipuolisuuteen. Miehistä 8 vastaajaa (67 %) ja naisista lähes puolet vastaajista (43 %, n=6) ei tuonut kantaansa esiin oppimateriaalin monipuolisuudesta.

6.8 Tulokset ongelmaan 6: Oliko oppimisen arviointi toimivaa.

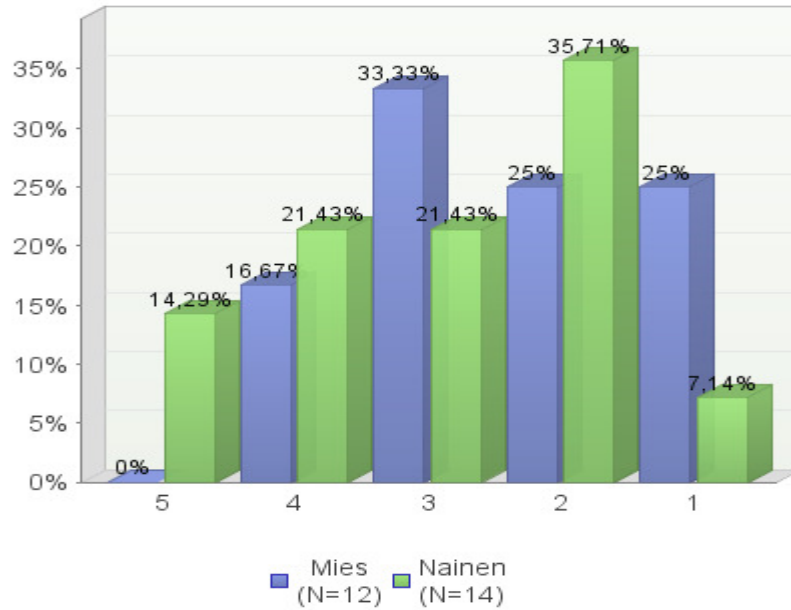
Viimeisessä kysymyksessä käsiteltiin arviointiin liittyviä asioita. Väittämällä selvitettiin opettajan ja verkkotutorin antaman palautteen määrää ja sisältöä, vertaisarvioitsijoiden antaman palautteen sisältöä, itse arvioinnin merkitystä

oman osaamisen arvioinnissa ja verkkokeskusteluiden merkitystä oppimiseen. Väitteitä käsiteltiin samalla asteikolla (5-1) kuin edellisessä osiossa.

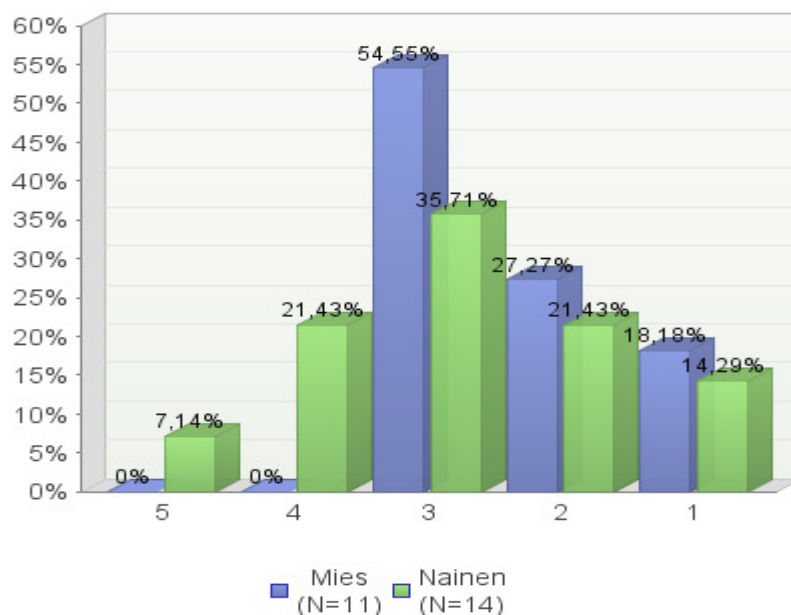
Kuvio 29. Itsearvioinnin merkitys oman osaamisen arviointiin.

Miehistä tasan puolet (50 %, n=6) ja naisista reilu kolmasosa vastaajista (36 %, n=5) olivat samaa mieltä väittämän kanssa eli oppivat arvioimaan omaa osaamista itsearvioinnin avulla (kuvio 29). Puolet miesvastaajista (n=6) ja lähes puolet (43 %, n=6) naisvastaajista eivät osanneet kertoa oppiko vai ei arvioimaan omaa osaamistaan itsearvioinnin avulla. Naisista 2 vastaajaa (21 %) oli eri mieltä itsearvioinnin merkityksestä oman osaamisen arviointiin.

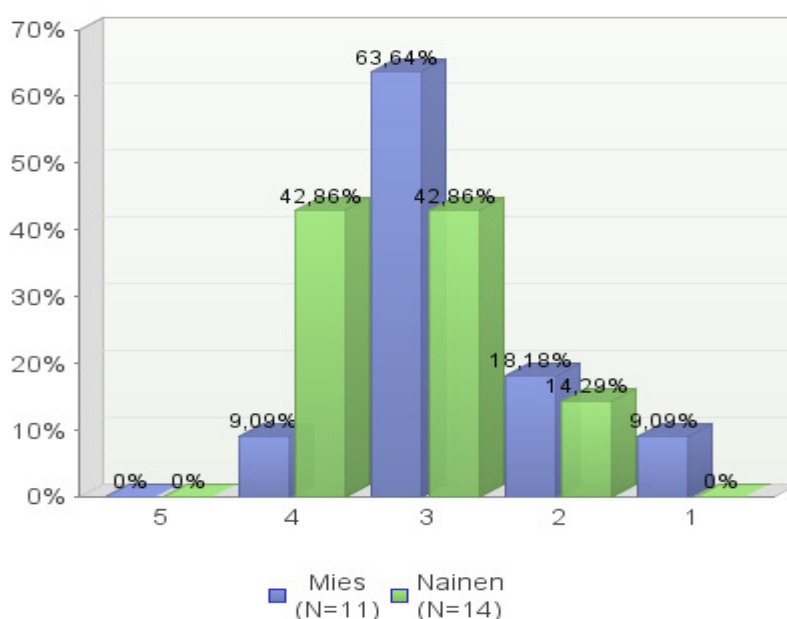
Kuvio 30. Kurssin aikana saadun palautteen toistuminen.

Miehistä vajaa viidennes vastaajista (17 %, n=2) ja naisista reilu kolmannes vastaajista (36 %, n=5) kokivat saaneensa useamman kerran palautetta omasta oppimisestaan kurssin aikana (kuvio 30). Puolet miehistä (n=6) ja lähes puolet naisista (43 %, n=6) kokivat, etteivät saaneet palautetta useampaan kertaan kurssin aikana. Kolmannes miehistä (33 %, n=4) ja viidennes naisista (21 %, n=3) eivät osanneet kertoa kantaansa asiaan.

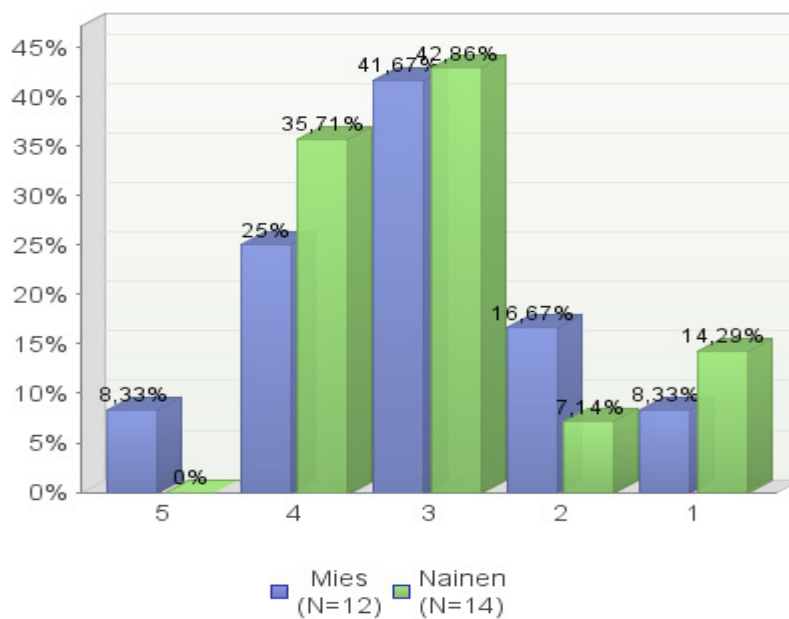
Kuvio 31. Verkkokeskustelujen merkitys oppimiseen.

Lähes puolet miehistä (45 %, n=5) ja reilu kolmasosa naisista (36 %, n=5) kokivat, ettei verkkokeskustelulla muiden kanssa ollut oppimista parantavaa vaikutusta (kuvio 31). Miehistä kukaan vastaajista ei kokenut verkkokeskusteluilla olevan vaikutusta oppimiseen. Naisista 1 vastaaja (7 %) oli täysin samaa mieltä ja 3 vastaajaa (21 %) samaa mieltä, että verkkokeskustelut muiden kanssa auttoivat heitä oppimaan. Miehistä yli puolet (55 %, n=6) ja naisista reilu kolmannes (36 %, n=5) eivät kertoneet kantaansa asiaan..

Kuvio 32. Opettajalta tai verkkotutorilta saadun palautteen kannustavuus ja tuki oppimiseen liittyen.

Miehistä ainoastaan 1 vastaaja (9 %) ja naisista lähes puolet vastaajista (43 %, n=6) olivat samaa mieltä siitä, että opettajalta tai verkkotutorilta saatu palaute oli kannustavaa ja tuki oppimista (kuvio 32). Miehistä noin joka neljäs (27 %, n=3) ja naisista 2 (14 %) olivat eri mieltä tai täysin eri mieltä palautteen vaikutuksesta. Ei samaa, ei eri mieltä vastasi yli puolet mies vastaajista (64 %, n=7) ja lähes puolet nais vastaajista (43 %, n=6).

Kuvio 33. Vertaisarvioijilta saadun palautteen kannustavuus ja tuki.

Vertaisarvioijilta saatua palautetta oppimista tukevaksi (kuvio 33) arvioi kolmasosa miehistä (33 %, n=4) ja reilu kolmannes naisista (36 %, n=5). Eri mieltä tai täysin eri mieltä oli miehistä joka neljäs vastaaja (25 %, n=3) ja naisista lähes joka viides vastaaja (21 %, n=3). Kantaansa ei tuonut julki 5 miestä (42 %) ja 6 naista (43 %).

7 POHDINTA

7.1 Yleistä

Toteutin kehittämishankkeessani opiskelijoille kyselyn, jolla selvitin Optima-verkko-oppimisympäristön toimintaan ja käyttöön liittyviä asioita sekä verkkokurssin toimivuuteen ja sisältöön liittyviä asioita. Tavoitteenani oli selvittää, mitkä asiat toimivat ja mitä pitää kehittää tulevaisuudessa, kun uusia verkkokursseja järjestetään.

Toteutin opinnäytetyöni toiminnallisena kehittämistyönä, joka perustui realistiseen kriittiseen evaluaatio- eli arviointiteoriaan. Analysoin vastauksia käyttäen Webropolin ristiintaulukointi-toimintoa. En tehnyt ristiintaulukoinnille soveltuvaa merkitsevyyden χ^2 (khi-toiseen) testiä ja siksi tulosten luotettavuus heikkeni, mutta ovat silti suuntaa antavia. Kahden asiakokonaisuuden eli yleisten oppimistavoitteiden sekä oppimisprosessin ja opetusmenetelmien osalta tein ristiintaulukoinnin sukupuolen ja iän suhteen, muissa asiakokonaisuuksissa pelkästään sukupuolen suhteen. Yleisten oppimistavoitteiden sekä oppimisprosessin ja opetusmenetelmien kohdalla halusin selvittää miten eri ikäryhmät kokevat asiat. Tällä on mielestäni merkitystä kun opiskelijoita valitaan sekä peruskoulu- että ylioppilaspohjaiseen koulutukseen.

Vastausvaihtoehto ei samaa, ei eri mieltä, aiheutti joidenkin väittämien vastausten tulkinnassa sen, että vastauksien luotettavuus vääristyi. Kyseinen vaihtoehto olisi ollut parempi jättää kokonaan pois, koska vastaajien oli helppo valita se vaihtoehto jos eivät olleet täysin varmoja omasta mielipiteestä.

Tutkimuksen eettisyyttä tarkasteltaessa tämän kyselyn vastaajia kehoitettiin, mutta ei pakotettu vastaamaan kyselyyn. Muutamaa opiskelijaa muistutettiin toistamiseen vastaamaan kyselyyn, koska aikataulu oli erittäin tiukka, mutta minusta tämä menettely oli eettisesti hyvän tavan mukainen. Koko opinnäytetyöni kokonaisuudessa olen mielestäni noudattanut hyviä eettisiä periaatteita niin aineiston hankinnassa kuin itse raportoinnissa.

7.2 Pohdintaa kyselyn tuloksista

7.2.1 Pohdintaa verkko-oppimisympäristön käytöstä

Kyselyn tulokset osoittavat, että neljä viidestä vastaajasta käyttää Optima-verkko-oppimisympäristöä oppilaitoksen tiloissa. Tämä osoittaa mielestäni sen, että oppilaitoksen ATK-luokan ja siellä olevien tietokoneiden täytyy pysyä ajan tasalla ja että nettiyhteyksien täytyy olla toimivia. Lisäksi langattomiin yhteyksiin kannattaa mielestäni tulevaisuudessa panostaa, koska yhä useammalla opiskelijalla on käytössä oma tietokone tai muu selaimena käytettävä laite. Toisaalta tulos osoittaa myös sen, että opiskelijat tekevät opiskeluun liittyviä tehtäviä mielellään opiskelupäivinä viikonloppujen sijaan. Kaksi kolmesta vastaajasta käyttää Optima-oppimisympäristöä vähintään kaksi kertaa viikossa ja näistä vielä kolmannes vähintään neljä kertaa viikossa. Lähes kaikki vastaajat käyttivät Optimaa vähintään kerran viikossa. Tämä osoittaa mielestäni sen, että verkko-oppimisympäristö on otettu hyvin vastaan yhdeksi tavaksi opiskella.

7.2.2 Pohdintaa verkko-oppimisympäristön yleisistä kokemuksista

Kyselyn perusteella opiskelijat saivat Terveyskasvatus-kurssin alussa riittävästi ohjausta verkko-oppimisympäristön käyttämiseen. Tiedonkulkua opettajan ja opiskelijan välillä kysyttäessä yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että ympäristön käyttö helpotti tiedonkulkua. Viidennes vastaajista oli kuitenkin eri mieltä tiedonkulun helpottumisesta.

Kysyttäessä verkko-oppimisympäristön kannustavuutta aktiiviseen työskentelyyn jakautui vastaukset kahtia. Miehistä neljäsosa vastaajista koki, että ympäristö kannusti aktiiviseen työskentelyyn kun taas vajaa viidesosa vastaajista oli päinvastaista mieltä. Naisista puolet piti ympäristöä kannustavana ja viidesosa vastaajista oli päinvastaista mieltä. Tulokset osoittavat mielestäni sen, että verkkoympäristössä tapahtuva opiskelu oli vastaajille uutta ja he eivät kokeneet sitä vielä mullistavana uutuuksena. Myös kysyttäessä lisäksi verkko-oppimisympäristön käyttö yleistä kiinnostusta opiskeluun olivat vastaukset hyvin samansuuntaisia. Sekä miehistä että naisista noin kolmannes koki, että kiinnostus lisääntyi. Mielestäni tulevaisuudessa onkin tärkeää, että verkkoympäristössä suoritettava opiskelu saadaan tehtyä mielenkiintoiseksi

ja houkuttelevaksi erilaisilla menetelmillä kuten mielekkäillä oppimateriaaleilla ja monipuolisilla tehtävillä. Lähes puolet vastaajista koki verkko-oppimisympäristön käytön muuta oppimista tukevaksi. Neljäsosa vastaajista oli eri mieltä asiasta. Verkkokeskusteluun osallistumisen vaikeudesta lähes 60 prosenttia oli eri mieltä. Ainoastaan yksi vastaaja koki, että hänellä oli ollut vaikeuksia osallistua verkkokeskusteluihin. Minusta yleiset koetut kokemukset puhuvat verkko-oppimisympäristön puolesta ja kannustavat minua kehittämään ympäristöämme tulevaisuudessa. Ympäristön visuaalisuuteen ja käytettävyyteen kannattaa jatkossa panostaa.

7.2.3 Pohdintaa oppimistavoitteista

Opiskelijat kokivat kurssille asetetut oppimistavoitteet realistisiksi. Ainoastaan kolme vastaajaa ei ollut samaa, ei eri mieltä osaamistavoitteiden realistisuudesta ja kaikki loput vastaajat olivat joko samaa tai täysin samaa mieltä asiasta. Myös kurssille asetettujen tavoitteiden tietoisuudesta oltiin hyvin yhtenevää mieltä. Omien tavoitteiden peilaamista kurssin tavoitteisiin ei osannut kommentoida yli puolet vastaajista ja tästä syystä annetuista vastauksista ei voi mielestäni tehdä merkitseviä johtopäätöksiä. Kuitenkin kymmenen vastaajaa koki, että oli peilannut omia tavoitteita kurssin tavoitteisiin. Kurssin tavoitteiden asetteluun kannattaa jatkossakin paneutua, koska mielestäni niillä luodaan kurssille perusta. Miehistä puolet ja naisista reilusti yli puolet koki, että oppimistavoitteet oli yhdessä sovittu kurssin alussa. 16 - 18 -vuotiaista miehistä ja naisista sekä 19 - 21 -vuotiaista naisista löytyi myös niitä, joiden mielestä osaamistavoitteista ei yhdessä sovittu. Vanhemmissa ikäryhmissä kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että oppimistavoitteista oli yhdessä sovittu. Vastaukset osoittavat, että vanhemmat ikäryhmät olivat nuorempiin ikäryhmiin verrattuna tyytyväisempiä opettajan toiminnasta kurssin alussa. Tämä osoittaa mielestäni sen, että vanhemmat ikäryhmät olivat kypsempiä ja motivoituneempia verkko-opiskeluun. He ottivat uuden tavan opiskella vastaan paremmin kuin nuoremmat opiskelijat. Mielestäni vanhemmat opiskelijat osaavat kertyneen kokemuksensa myötä paremmin orientoitua uuteen ja näkevät verkko-opiskelussa tietynlaisen ”vapauden” nuoria opiskelijoita paremmin.

7.2.4 Pohdintaa oppimisprosessista ja opetusmenetelmistä

Vuorovaikutuksellisella ohjauksella on merkittävä rooli verkko-oppimisen onnistumisen kannalta. Verkko-opettajan on resursoitava itselleen aikaa opiskelijoiden kohtaamiseen verkossa, läsnäoloon verkossa ja vuorovaikutukseen verkossa opiskelijoiden kanssa. (Ihanainen – Kalli – Kiviniemi 2009, 133.) Opettajan valitsemat opetusmenetelmät koettiin sopiviksi kurssille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Naiset olivat miehiin verrattuna hieman tyytyväisempiä opetusmenetelmien sopivuudesta. Eri ikäryhmien välillä ei ollut havaittavissa merkittäviä eroavaisuuksia. Opettajan asiantuntemus välittyi opetuksessa noin kolmanneksen mielestä vastaajista. Ainoastaan kaksi vastaaja oli sitä mieltä, että opetusmenetelmien ja oppimisen asiantunteminen ei välittänyt opettajan työskentelystä. Kysyttäessä ryhmätyötaitojen kehittymistä verkkoympäristössä tapahtuvan opiskelun vaikutuksesta jakautui kokemukset laidasta laitaan. Miehistä puolet ja naisista hieman yli puolet vastaajista koki, että verkkoympäristössä tapahtunut opiskelu auttoi heitä kehittämään ryhmätyötaitoja. Päinvastoin asian koki kuitenkin miehistä reilu kolmannes ja naisistakin viidennes. Eri ikäryhmissä vastaukset jakoutuivat tasaisesti kaikkiin vaihtoehtoihin. Ikäryhmien välillä ei mielestäni voi tehdä johtopäätöstä, että eri ikäryhmät kokisivat ryhmätyötaitojen kehittymisen merkittävästi eri tavalla. Verkko-opiskelulla on mielestäni mahdollisuus kehittää opiskelijoiden ryhmätyötaitoja ja siksi jatkossa tulee panostaa ryhmätöiden suunnitteluun ja toteutustapoihin. Liikunnanohjauksen perustutkinto -koulutus on nuorille suunnattua toisen asteen peruskoulutusta ja siksi ohjauksen ja palautteen merkitys tehtävien antamisessa sekä opettajan läsnäolo verkossa korostuu.

Verkko-opiskelussa ja verkko-oppimisessa on jokaisella itsellään merkittävin vaikutus oppimisen tasoon. Opiskeleminen verkossa vaatii aktiivisuutta, paneutumista opiskeluun ja toimimista opiskelujen etenemiseksi. Verrattuna lähiopetukseen on verkko-opetuksessa ja siinä oppimisessa painopiste oppijassa itsessään. (Montonen 2008, 85-86.) Miehistä yli 80 % ja naisistakin puolet oli sitä mieltä, että eivät tunteneet liian suurta vastuuta omasta oppimisesta. Tulokset osoittavat, että naiset kokivat selvästi miehiä enemmän, että heillä oli liian suuri vastuu omasta oppimisesta. Naisista kaksi kolmannesta koki, että verkkokurssilla opiskelu oli edistänyt heidän taitojaan käyttää

tieto- ja viestintätekniikkaa monipuolisesti oppimisen aikana, kun taas miehistä ainoastaan kolmannes koki samoin. Tulokset osoittivat, että yli 19-vuotiaat kokivat 16 - 18 -vuotiaita selvästi enemmän edistyneensä tieto- ja viestintätekniikkataidoissa verkkokurssin aikana. Tämä osoittaa mielestäni jälleen sitä, että vanhemmat ja kokeneemmat opiskelijat olivat valmiimpia ottamaan uutta vastaan ja samalla oppimaan asioita uudella tavalla. Miesten osalta tulosta vääristää hieman se, että lähes puolet vastaajista ei ollut samaa, ei eri mieltä asian suhteen.

7.2.5 Pohdintaa oppimateriaalista

Naiset kokivat oppimateriaalin hyödylliseksi oppimisen kannalta reilusti miehiä enemmän. Lähes 90 % naisista ja vain reilut 40 % miehistä koki asian näin. Tämä voi tarkoittaa sitä, että naiset olivat kiinnostuneempia opettajan antamasta oppimateriaalista ja miehet käyttivät ehkä enemmän itse hankittua oppimateriaalia tai eivät käyttäneet oppimateriaalia. Oppiminen verkossa vaatii vuorovaikutteista otetta opettajan, opiskelijoiden ja oppimateriaalin välillä. (Montonen 2008, 85-86.) Oppimateriaalin lukemisen vaikeuden tietokoneen ruudulta koki neljännes vastaajista. Osa opiskelijoista haluaa lukea annettua oppimateriaalia paperilta, joten jatkossa täytyy muistaa varmistaa, että ATK-luokassamme oleva tulostin toimii ja tulostuspaperia on käytettävissä. Vastaajat olivat tyytyväisiä oppimateriaalin määrään. Oppimateriaalin esittämisen selkeydestä ja oppimateriaalin monipuolisuudesta esitettyihin väittämiin vastasi yli puolet vastaajista ei samaa, ei eri mieltä. Tästä syystä annetuista vastuksista ei voi vetää merkittäviä johtopäätöksiä. Oppimateriaalin valinnalla on mielestäni erittäin tärkeä rooli verkkokurssin onnistumisen kannalta. Oppimateriaalin monipuolisuudella varmistetaan se, että erilaisilla oppiville opiskelijoille löytyy kaikille joku keino löytää vastauksia esitettyihin kysymyksiin.

7.2.6 Pohdintaa oppimisen arvioinnista

Oppimisen arviointi etenkin verkko-opinnoissa kannattaa jakaa koko oppimisprosessin ajalle. Arviointiin on hyvä osallistua opettajan lisäksi itse oppija, vertaisopiskelija sekä mahdollisesti myös ulkopuolinen asiantuntija. (Suominen – Nurmela 2011, 227.) Miehistä puolet ja naisista reilu kolmannes vas-

taajista koki, että he oppivat arvioimaan omaa osaamista itsearvioinnin avulla. Vastausten arvoa laskee hieman se, että puolet miehistä ja lähes puolet naisista ei osannut kertoa oppivatko vai eivät arvioimaan omaa osaamistaan itsearvioinnin avulla. Miehistä puolet ja naisista lähes puolet vastaajista toivoi, että olisivat saaneet palautetta useampaan otteeseen kurssin aikana. Miehistä vain vajaa viidennes ja naisistakin vain reilu kolmannes koki saaneensa palautetta kurssin aikana useamman kerran omasta oppimisestaan. Naiset kokivat palautteen miehiä kannustavammaksi. Miehistä yli puolet ja naisista alle puolet vastasi palautteen kannustavuuteen ja tukeen liittyvään väittämään ei samaa, ei eri mieltä. Vertaisarvioijilta saatua palautetta oppimista tukevaksi arvioi noin kolmannes sekä miehistä että naisista. Päinvas-taista mieltä oli kuitenkin neljännes miehistä ja reilu viidennes naisista. Uskon, että moni vastaaja toimi ensimmäistä kertaa vertaisarvioijana ja toisaalta otti ensimmäistä kertaa vastaan palautetta vertaisarvioijalta. Tällaisten tehtävien, joissa vertaisarviointia käytetään, määrää täytyy mielestäni jatkossa lisätä, koska koen vertaisarvioinnin hyväksi tavaksi oppia. Myös opettajan antaman palautteen määrän tulee jatkossa kiinnittää huomiota.

7.3 Kehittämisideoita

Saatujen tulosten perusteella ei siis voi tehdä luotettavia johtopäätöksiä, mutta mielestäni tulokset ovat suuntaa-antavia ja auttavat niin verkkoympäristön kehittämisessä kuin uusien verkkokurssien suunnittelussa ja toteutuksessa. Tuloksien ulkopuolelta olen kehittämistyöni aikana huomionut mm., että verkko-opiskelun päivä- ja viikkorytmin ajoittaminen oikein opiskelijan opintoihin antaa opiskelijalle mahdollisuuden vapaampaan opiskeluun ja mm. työn tekemiseen opiskelun ohessa. Verkko-opintoja olisi meidän ammatillisessa koulutuksessa jatkossa hyvä laajentaa ammattitaitoa täydentäviin tutkinnonosiin ns. yhteisiin aineisiin. Uskoisin sillä lisättävän opiskelijoiden mielenkiintoa kyseisten oppiaineiden opiskeluun. Jatkotutkimuksena tälle tekemälleni työlle olisi hyvä tutkia lisääkö verkko-opiskelu liikunta-alan opiskelijoiden opiskelumotivaatiota yhteisten aineiden opiskelussa. Toisena kehittämisideana voisi olla perustutkinnon yrittäjyysopintokokonaisuuden vieminen verkkoon. Tällä hetkellä lisäkoulutuksissamme kuten ammattitutkinnoilla yrittäjyys opinnot opiskellaan jo osittain verkko-opintoina.

LÄHTEET

- Airinto-Friman, T-M. 2007. Terveyskasvatus koulun kerhotoiminnassa. Kokonaiskoulupäiväprojektiin kuuluvien kerhojen ohjaajien käsityksiä terveystieteistä. Pro Gradu-tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Terveystieteiden laitos.
- Ammatillisen perustutkinnon perusteet. 2010. Liikunnanohjauksen perustutkinto. Vaasa: Fram.
- Asetus vapaasta sivistystyöstä (6.11.1998/805) Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980805> 20.11.2011.
- Discendum. 2012. Optima käsikirja. Osoitteessa http://www.discendum.com/uploads/esitteet/old/optima_manual.pdf 7.4.2012.
- Heiskanen, T. 2007. Oppimisen tilat tietoyhteiskunnassa. - Teoksessa Työ, identiteetti ja oppiminen. A. Eteläpelto, K. Collin & J. Saarinen (toim.). Helsinki: WSOY.
- Hirsjärvi, S. – Remes, P. – Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Ihanainen, P. 2002. Aikuisopettaja ja verkko-opiskelun vaatimukset. - Teoksessa P.Sallila & A.Malinen (toim.) Opettajuus muutoksessa. Aikuiskasvatuksen 43. vuosikirja. Kansanvalistusseura ja aikuiskasvatuksen tutkimusseura.
- Ihanainen, P. – Kalli, P. – Kiviniemi, K. 2009. Verkko-opetuksen haasteet ammatillisessa koulutuksessa. - Teoksessa Verkon varassa. Opetuksen pedagoginen kehittäminen verkkoympäristöissä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 97. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kajaanin ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyöpakki, Tutkimuksen tai opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite. Osoitteessa <http://193.167.122.14/Opari/ontTukiTarkoitus.aspx> 8.10.2011.
- Kalliala, E. 2002. Verkko-opettamisen käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kanerva, K., Kivikangas, M., Kalakoski, V. & Puttonen, S. (2006). Kognitiivinen kuormitus ja affektit verkko-oppimisessa. Psykologia, 4.
- Kleimola, R. – Leppisaari, I. 2008. ePresence – a key to success in online education and tutoring? In Proceedings of World Conference on Educational Multimedia, Hypermedia and Telecommunications 2008, Chesapeake, VA: AACE.

- Käsmä, J. 1984. Suomalaisen hiihtokoulun muotoutuminen. Hiihdon valmennus-, koulutus- ja tutkimustoiminnan kehittäminen Vuokatin Urheiluopistossa vv. 1945-1960.
- Lahtinen, P. 2007. Opettajankoulutuksen kehittämishanke. Verkko-opetuksen kehittäminen painoviestinnän alalla. Osoitteessa <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/8234/Lahtinen.Petri.pdf?sequence=2> 30.11.2011.
- Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (21.8.1998/631) Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980631> 20.11.2011.
- Laki ammatillisesta koulutuksesta (21.8.1998/630) Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980630> 20.11.2011.
- Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (21.8.1998/635) Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/kumotut/1998/19980635> 20.11.2011.
- Laki vapaasta sivistystyöstä (21.8.1998/632) Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980632> 20.11.2011.
- Löfström, E. – Kanerva, K. – Tuuttila, L. – Lehtinen, A. – Nevgi, A. 2010. Laadukkaasti verkossa: Verkko-opetuksen käsikirja yliopisto-opettajalle http://www.helsinki.fi/julkaisut/aineisto/hallinnon_julkaisuja_71_2010.pdf 1.12.2011.
- Manninen, J. – Burman, A. – Koivunen, A. – Kuittinen, E. – Luukannel, S. – Passi, S. – Särkkä, H. 2007. Oppimista tukevat ympäristöt – Johdatus oppimisympäristöajatteluun. Opetushallitus. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy.
- Montonen, T. 2008. Verkko-opiskelijan opas. Helsinki: Yliopistopaino.
- Mäkinen, P. 2004. Ammatillisen aikuiskoulutuksen verkko-oppimisen käytäntöjen ja kokemusten selvitys. – Julkaisussa Verkko-oppimisen käytäntöjä, malleja ja työkaluja. Ihanainen, P., Hietala, P., Mäkinen, P., Rannikko, S. & Keskinen, A. Opetushallitus, AiHe-projekti.
- Nevgi, A. – Heikkilä, M. 2005. Yliopistollinen verkko-opetus. Teoksessa – Laadukkaasti verkossa. Yliopistollisen verkko-opetuksen ulottuvuudet. A. Nevgi, E. Löfström & A. Evälä (toim.). Helsingin yliopisto.
- Nevgi, A. – Lindblom-Ylänne, S. 2003. Opetuksen suunnittelun työkalut. Teoksessa Yliopisto- ja korkeakouluopettajan käsikirja. S. Lindblom-Ylänne – A. Nevgi (toim.) Helsinki: WSOY.

- Nevgi, A. – Tirri, K. 2003. Hyvää verkko-opetusta etsimässä. Oppimista edistävät ja estävät tekijät verkko-oppimisympäristöissä. Opiskelijoiden kokemukset ja opettajien arviot. Kasvatusalan tutkimuksia 15. Turku: Painosalama Oy.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2011. Ammatillisen koulutuksen hallinto, ohjaus ja rahoitus. Osoitteessa http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammatillinen_koulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoytus/?lang=fi 2.12.2011.
- Opetushallitus. 2011. Liikunta-alan tutkintoon johtavat koulutukset ja tutkinnot. Osoitteessa http://www.edu.fi/download/132697_liikunta_alan_tutkinnot_suomessa_2011.pdf 29.1.2012.
- Opetusministeriö. 2009. Opetusministeriön julkaisuja 2009:41. Urheiluopistoverkosto 2010-luvulla. Urheiluopistojen koulutuksen ja verkostoyhteistyön kehittämislinjauksia.
- Opetusministeriö. 2010. Liikkuva ja hyvinvoiva Suomi 2010-luvulla. Ehdotus kansalliseksi liikuntaohjelmaksi julkisen ohjauksen näkökulmasta. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:14. Osoitteessa <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2008/liitteet/tr14.pdf?lang=fi> 1.12.2011.
- Paronen, O. – Nupponen, R. 2005. Terveysten ja liikunnan edistäminen. Teoksessa M Fogelholm ja I Vuori (toim.) Terveystliikunta. Jyväskylä. Kustannus Oy Duodecim.
- Sepponen, U., Myllykangas, M., Ryyänen, O-P. & Kinnunen, J. 2000. Sairaanhoidattien asenteet terveysthuollon valintoihin.
- Suominen, R. – Nurmela, S. 2011. Verkko-opettaja. Helsinki: WSOY.
- Tella, S. – Vahtivuori, S. – Vuorento, A. – Wager, P. – Oksanen, U. 2001. Verkko opetuksessa – opettaja verkossa. Helsinki: Edita.
- Terho, P. (toim.) 2002. Terveystkasvatus. Teoksessa Terho, P., Ala-Lauri-la, E., Laakso, J., Krogius, H. & Pietikäinen, M. Kouluterveydenhuolto. 2. uudistettu painos. Helsinki: Duodecim.
- Urheiluopistojen Yhdistys. 2007. Urheiluopistojen tulevaisuus -työryhmän muistio. 25.11.2011.
- Urheiluopistojen Yhdistys ry. 2011. Urheiluopistojen sijaintikartta. Osoitteessa www.urheiluopistot.fi 10.1.2012. 1.10.2011.
- Vilka, H. – Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen oppinäytetyö. Tammi: Oppimateriaalit.

Vuokatin Urheiluopisto. 1960. Vuokatin Urheiluopiston 15 –vuotishistoriikki. Uudenmaan kirjapaino.

Vuokatin Urheiluopisto. 2012. Vuokatin Urheiluopiston historiaa. Osoitteessa <http://www.vuokattisport.fi/showpage.php?id=10> 26.1.2012.

Vuokatin Urheiluopisto. 2011. Liikunnanohjauksen Perustutkinnon opinto-opas 2011-2014.

Welsby, T. 2009. Vuokatin Urheiluopiston strategia 2009- 2013.

Zimmermann, B. 2000. Attaining self-regulation; A social cognitive perspective. Teoksessa M. Boekaerts, P. R. Pintrich & M. Zeidner (toim.) Handbook of Self-Regulation. San Diego: Academic Press.

LIITTEET

Kyselylomake
Toimeksiantosopimus

Liite 1

Liite 2

Kysely Vuokatin Urheiluopiston Optima verkko-oppimisympäristön käyttökokemuksista ja terveystieteiden verkkokurssin toimivuudesta, sisällöstä ja opetusmenetelmistä.

Hyvä Opiskelija,

Tämän kyselyn tarkoituksena on kerätä tietoja, joita hyödynnetään Vuokatin Urheiluopiston Optima verkko-oppimisympäristön ja tulevien verkkokurssien sisältöjen kehittämisessä. Verkko-oppimisympäristöä käytetään Urheiluopiston ammatillisessa koulutuksessa.

Kysely toteutetaan liikunnanohjauksen perustutkinnon ensimmäisen vuoden opiskelijoille, jotka ovat käyttäneet Optima verkko-oppimisympäristöä noin puolen vuoden ajan ja suorittaneet ympäristössä yhden verkkokurssin. Kyselyn tulokset käsitellään luottamuksellisesti. Ole ystävällinen ja vastaa huolellisesti annettuihin kysymyksiin.

Terveisin,
Mika Tuononen
Koulutuspäällikkö
Vuokatin Urheiluopisto
mika.tuononen@vuokattisport.fi

TAUSTATIEDOT

1) Sukupuoli

- Mies
- Nainen

2) Ikä

- 15 tai vähemmän
- 16-18
- 19-21
- 22-24
- 25 tai enemmän

3) Pohjakoulutus

- Peruskoulu
- Ylioppilastutkinto tai lukio
- Ammatillinen koulutus
- Muu, mikä

4) Missä yleisimmin käytät Vuokatin urheiluopiston Optima verkko-oppimisympäristöä?

- En ole käyttänyt ollenkaan
- Oppilaitoksen ATK-luokassa
- Oppilaitoksen tiloissa, joissa nettiyhteys
- Oppilaitoksen asuntolassa (omalla nettiyhteydellä)
- Kotona
- Tuttujen luona
- Muualla, missä?

5) Kuinka usein käytät Vuokatin urheiluopiston Optima verkko-oppimisympäristöä?

- Joka päivä
- 4-6 kertaa viikossa
- 2-3 kertaa viikossa
- Kerran viikossa
- Vähemmän kuin kerran viikossa

6) Mitä internetselainta pääasiassa käytät työskennellessäsi Vuokatin urheiluopiston Optima verkko-oppimisympäristössä?

- Internet Explorer
- Firefox
- Opera
- Netscape Navigator
- Matkapuhelimen www selain
- Muu, mikä?
- En tiedä

YLEISIÄ KOKEMUKSIA VERKKO-OPPIMISYMPÄRISTÖSTÄ.

7)

Arvioi seuraavia väittämiä.

- 5 = täysin samaa mieltä
 4 = samaa mieltä
 3 = en samaa/ en eri mieltä
 2 = eri mieltä
 1 = täysin eri mieltä

	5	4	3	2	1
Sain opettajalta kurssin alussa riittävästi ohjausta verkko-oppimisympäristön käyttämiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Verkko-oppimisympäristö kannusti minua aktiiviseen työskentelyyn.	☐	☐	☐	☐	☐
Verkko-oppimisympäristön käyttö helpotti tiedonkulkua minun ja opettajan välillä.	☐	☐	☐	☐	☐
Verkko-oppimisympäristön käyttö lisäsi yleistä kiinnostustani opiskeluun.	☐	☐	☐	☐	☐
Koin verkko-oppimisympäristön käyttämisen muuta oppimista tukevaksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Minun oli vaikea osallistua yhteiseen verkkokeskusteluun.	☐	☐	☐	☐	☐

8) Mikäli koit vaikeuksia osallistua verkkokeskusteluun (edellisen kysymyksen viimeinen kohta) niin mitä ne vaikeudet olivat?

YLEISET OPPIMISTAVOITTEET.

9)

Arvioi seuraavia väittämiä.

5 = täysin samaa mieltä
 4 = samaa mieltä
 3 = en samaa/en eri mieltä
 2 = eri mieltä
 1 = täysin eri mieltä

	5	4	3	2	1
Kurssille asetetut osaamistavoitteet olivat realistisia.	☐	☐	☐	☐	☐
Olin tietoinen kurssin tavoitteista.	☐	☐	☐	☐	☐
Peilasin omia tavoitteitani kurssin tavoitteisiin.	☐	☐	☐	☐	☐
Kurssin alussa sovittiin yhdessä oppimistavoitteista.	☐	☐	☐	☐	☐

OPPIMISPROSESSI JA OPETUSMENETELMÄT.

10)

Arvioi seuraavia väittämiä.

5 = täysin samaa mieltä
 4 = samaa mieltä
 3 = en samaa/en eri mieltä
 2 = eri mieltä
 1 = täysin eri mieltä

	5	4	3	2	1
Opettajan valitsemat opetusmenetelmät sopivat hyvin kurssille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Kurssin toteutuksesta välittyi opettajan opetusmenetelmien ja oppimisen asiantuntemus (pedagoginen tietämys).	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkoympäristössä opiskelu auttoi minua kehittämään ryhmätöitäitajani.	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin, että minulla oli liian suuri vastuu omasta oppimisestani.	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkokurssilla opiskelu on edistänyt taitojani käyttää tieto- ja viestintäteknisiä monipuolisesti oppimiseni tukena.	☐	☐	☐	☐	☐

KOKEMUKSIA OPPIMATERIAALIN NÄKÖKULMASTA.

11)

Arvioi seuraavia väittämiä.

5 = täysin samaa mieltä
 4 = samaa mieltä
 3 = en samaa/en eri mieltä
 2 = eri mieltä
 1 = täysin eri mieltä

	5	4	3	2	1
Verkkokurssin oppimateriaali oli hyödyllistä oppimiseni kannalta.	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla oli vaikeuksia lukea oppimateriaalia tietokoneen ruudulta.	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkokurssiin liittyen oli mielestäni liikaa oppimateriaalia.	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkokurssin oppimateriaali oli selkeästi esitettyä.	☐	☐	☐	☐	☐
Olin toivonut monipuolisempaa oppimateriaalia.	☐	☐	☐	☐	☐

OPPIMISEN ARVIOINTI.

12)

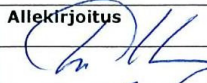
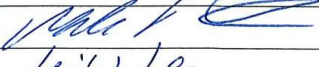
Arvioi seuraavia väittämiä.

- 5 = täysin samaa mieltä
4 = samaa mieltä
3 = en samaa/en eri mieltä
2 = eri mieltä
1 = täysin eri mieltä

	5	4	3	2	1
Opin arvioimaan omaa osaamistani verkkokurssilla itsearviointin avulla.	☐	☐	☐	☐	☐
Opettaja tai verkkotutor antoi useamman kerran kurssin aikana palautetta omasta oppimisestani.	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkokeskustelut muiden kanssa auttoivat minua oppimaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Saamani palaute opettajalta tai verkkotutoriilta oli kannustavaa ja tuki oppimista.	☐	☐	☐	☐	☐
Saamani palaute vertaisarvioijilta oli kannustavaa ja tuki oppimista.	☐	☐	☐	☐	☐

Toimeksi-antaja	Nimi (esim. yritys) Vuokatin Urheiluopisto	
	Yhteystiedot (yhteyshenkilö, puhelin, sähköposti) Rehtori Timo Welsby, 0400677817, timo.welsby@vuokattisport.fi	
	Työn aihe Verkko-opintojen kehittäminen Vuokatin urheiluopistolla	
Tekijä	Nimi Mika Tuononen	Opiskelijanumero 1100100
	Katuosoite Kuikanpolku 10	Postinumero 88610
	Puhelin 050-5272507	Postitoimipaikka Vuokatti
	Koulutusala ja -ohjelma Sosiaal-, terveys- ja liikunta-ala YAMK, Terveystieteiden edistäminen	Sähköpostiosoite mika.tuononen@vuokattisport.fi
Ohjaaja	Nimi Heikki Hannola	Oppiarvo ja tehtävänimike TtL (Liikuntalääketiede), fysioterapeutti, Yliopettaja
	Toimipaikka ja osoite Rovaniemen ammattikorkeakoulu, Hiihtomajantie 2, 96400 Rovaniemi	
	Puhelin 0405454711	Sähköpostiosoite heikki.hannola@ramk.fi
	Toimeksiantosopimuksen ehdot	
Ohjaus	Ohjaava opettaja valvoo työtä ammattikorkeakoulun puolesta ja antaa työn edellyttämiä ohjeita ja neuvoja. Ammattikorkeakoulu ja opettaja eivät ole konsulttivastuussa työstä.	
Dokumen-tointi	Ammattikorkeakoulun opinnäytetyöraportit ovat julkisia. Työstä laaditaan ammattikorkeakoulun opinnäyteohjeen mukainen kirjallinen esitys, josta toimitetaan yksi kansitettu kappale ammattikorkeakoulun kirjastoon tai julkaistaan sähköisessä muodossa Theseus-verkkokirjastossa. Työ arkistoidaan oppilaitoksella sekä tulostettuna että sähköisessä muodossa.	
	Työ on vapaasti lainattavissa ammattikorkeakoulun kirjastossa.	☒
Omistus- ja käyttö-oikeudet	Työn tulokset ja tekijänoikeudet ovat toimeksiantajan omaisuutta. Oppilaitoksella on oikeus hyödyntää työn tuloksia opetuksessa.	☒
Lisäksi sovitaan		☐
Salassapito	Ohjaavilla opettajilla ja opinnäytetyön tekijöillä on salassapitovelvollisuus työn aikana esille tulleisiin luottamuksellisiin asioihin. Toimeksiantajan tulee tarkistaa, että julkaistava opinnäytetyö ei sisällä salassa pidettävää aineistoa.	
	Tätä sopimusta on laadittu kolme (3) samansisältöistä kappaletta, yksi (1) kullekin sopimuksen osapuolelle. Sopimus perustuu ammattikorkeakoulun hyväksymään tutkimus-/työsuunnitelmaan ja se astuu voimaan allekirjoitushetkellä.	

	Paikka ja päivämäärä	Allekirjoitus
Toimeksiantaja	Sotkamo 5.1.2012	
Tekijä	Sotkamo 5.1.2012	
Ohjaaja	Rovaniemi 10.1.2012	